

TAGAJÁNLÁSOK.

1893-ban.

AZ I. OSZTÁLYBA :

VÁMBÉRY ÁRMIN rendes tagot *tiszteletbeli* tagnak ajánlja **Ponori Thewrewk Emil** rendes tag. Kiváló orientalistánk irodalmi működése s tudományos érdeme annyira ismeretes mind a bel-, mind a külföld előtt, hogy indítványom igazolására elég. ha Vámbéry munkáinak bibliographiai s kritikai ismertetése helyett egyszerűen európai hírnevét említem.

AZ I. A) ALOSZTÁLYBA :

SIMONYI ZSIGMOND, m. kir. tudomány-egyetemi r. tanárt, a M. T. Akadémia lev. tagját *rendes* tagul ajánlja **Szarvas Gábor**. Egészen fölösleges dolognak tartom, hogy Simonyi Zsigmondnak a magyar nyelvtudomány terén szerzett érdemeit részletesen elősoroljam. Húsz évi, kitartó szorgalommal folytatott s gazdagon gyümölcsöző munkálkodásáról, tudományos képzettségéről, szakirodalmi alapos tájékozottságáról, biztos úton járó módszeréről s éles ítélőtehetségéről elég ékesen beszélnek nagyszámú, a «Nyelvőrben», «Nyelvtudományi Közleményekben» s külön füzetekben («Akadémiai Értekezések») megjelent dolgozatai, de legkiválóbban széleskörű ismeretről tanúskodó nagy szakavatottsággal irt következő önálló művei: «Rendszeres magyar nyelvtan». III. kiadás. — «A magyar kötőszók.» I—III. kötet, 1880—83. (Jutalmazott pályamunka.) «A magyar határozók.» (Jutalmazott pályamunka.) A magyar nyelv», 2 kötet. 1889. (Megjelent a m. t. Akadémia könyvkiadó vállalatában.) «Magyar nyelvtörténeti szótár». 3 kötet. 1890—93. — E kiváló s folytonos munkásságánál fogva méltán s már rég megérdemelte, hogy a M. T. Akadémia rendes tagjainak sorában helyet foglaljon. **UGYANÓT** ajánlja **Ponori Thewrewk Emil** rendes tag. Szarvas Gábor indítványához teljesen hozzájárulok s azzal a reménnyel bátorkodom azt a magam nevében is megújítani, hogy a T. Akadémia szavazata Simonyi Zsigmond tudományos érdemeinek méltó elismerését és kitüntetését fogja kifejezni. **UGYANÓT** ajánlja **Vámbéry Ármin** r. t. Simonyi Zsigmond levelező tagot, mint a magyar

nyelvészet derék munkását és különösen mint a Magyar Nyelvtörténeti Szótár egyik szerkesztőjét az Akadémia I. osztályának rendes tagjává ajánlom.

BALASSA JÓZSEF dr.-t, debreczeni reálistiskolai tanárt *levelező* tagnak ajánlja **Simonyi Zsigmond** I. tag. Balassa József a fiatalabb nyelvész-nemzedéknek egyik legképzettebb s legmunkásabb tagja. Két fő műve épen Akadémiánk kiadásában jelent meg. «A magyar nyelvjárások osztályozása és jellemzése» (a nyelvjárások térképével 1891.), alapvető munka, czéltudatos törekvés és buzgó fáradozás eredménye, melyre bizton építhet a további kutatás. A szerző nem csak az eddigi irodalmat használta föl, hanem igen sok új anyagot gyűjtött, részint személyesen, e czélből tett utazások alkalmával, részint pedig országshozta szétküldött kérdőívek útján. Így keletkezett a becses munka, mely czélszerűen van megszerkesztve s világosan van megírva. Már 1886-ban adta ki az Akadémia ilyen című munkáját: «A fonetika elemei különös tekintettel a magyar nyelvre» (az ember beszélt szervezetének rajzával). Szabatosan és tanulságosan foglalja össze s alkalmazza nyelvünkre az általános hangtan eredményeit. — Apróbb munkái szintén jobbára a hangtan terén mozognak. Néhány ezek közül akadémiai dicséretben részesült, névszerint «A hangsúly a magyar nyelvben» (1890), továbbá «Codexeink és a nyelvjárások (1891). Sok más becses dolgozata közül még ezeket említjük: «A magyar hangok képzése, stomatoscopikus vizsgálódások alapján» (1890). Új megfigyelések alapján érdekes rajzokkal világítja meg a hangok képzését. (Németül is megjelent az «Internationale Zeitschrift für allgemeine Sprachforschung»-ban.) «Valami az ó ő és ú ü hangokról» (1884). Kimutatja, hogy Dévai Mátyás kétféle ú ü hangot különböztetett meg s hogy ezek közül az egyik megfelel az ó ő-t helyettesítő nyelvjárási ú ü hangnak (pl. ló helyett lú, kő helyett kú). «A szövegző önhangzók a magyarban» (1885). A szövegi hangoknak etimologiai értékét vizsgálja. «Egy második hangzóilleszkedés a magyarban» (1885). Kimutatja, hogy az ö ü hangú szók külön illeszkedése (ë helyett ö) csak újabb korban fejlődött. «Hátraható hangzóilleszkedés» (1887). Az olyan esetek tárgyalása, minő pl. seha helyett soha, napestig h. nepestig. «Mássalhangzócsoportok egyszerűsítése» (1883). Az ugor más-salhangzócsoportok magyar elváltozásait tárgyalja. «Két a e végű főnévképző» (1883). Ezenkívül sok értékes ismertetése és bírálata jelent meg a Nyelvőrben, Phil. Közölnyben, Tanáregyesületi Közölnyben, az «Internationale Zeitschrift»-ban stb. A magyar hangtanon kívül foglalkozott a nálunk divó német kiejtés pontos leírásával. S mind ezen szoros tudományos munkássága mellett még volt ideje sok jó iskolai nyelvkönyv szerkesztésére. Ernyedetlen és sikeres működésével rászolgált Balassa József az akadémiai tagsággal járó elismerésre. **UGYANŐT** ajánlja **Halász Ignác** I. t. Balassa József az ifjabb nyelvész nemzedék-

nek egyik legtehetségesebb és legszorgalmasabb tagja, a ki különösen a hangtan és nyelvjárástanulmányok terén fejtett ki kiváló munkásságot. Két fő műve: «A Phonetika Elemei, különös tekintettel a magyar nyelvre» (Budapest, 1886.) és «A Magyar Nyelvjárások Osztályozása és Jellemzése» (Budapest, 1891.). Mind a kettő a M. T. Akadémia kiadásában jelent meg. Az előbbiben világosan és alapos készűtséggel tárgyalja a hangok képzését, változásait, kapcsolatait és mindenütt magyarázza a magyar hangrendszert. Az utóbbiban neki először sikerül a magyar nyelvjárások közti összefüggést biztos hangtani törvények alapján kimutatni és ezek alapján osztályozni. Egyéb munkái is nagyban hozzájárultak egyes vitás kérdések tisztázásához és számos homályos nyelvi tünemény földerítéséhez. Értekezései gazdag sorozatából csak a következőket emeljük ki: «A magyar hangok képzése, stomatoscopikus vizsgálódások alapján» (Nyelvt. Közl. XXI. Új megfigyelések alapján érdekes rajzokkal világítja meg a hangok képzését. — «Phonetik der ungarischen Sprache» (Internationale Zeitschrift für Allgemeine Sprachwissenschaft IV. k.) «A szóvégi önhangzók a magyarban» (Nyelvt. Közl. XIX.), melyben a szóvégi magánhangzók etimológiai értékéről szól. «Valami az ó ő és ú ü hangokról» (Magyar Nyelvőr XIII.). Kimutatja Dévai helyesírásából, hogy volt a régi nyelvben egy ó és ú, ü és ü közti hang. «Mássalhangzócsoportok egyszerűsítése» (Nyelvt. Közl. XVII.). «Egy második hangzóilleszkedés a magyarban» (M. Nyelvőr XIV.), melyben kimutatja, hogy az ő ü hangú szók a régi nyelvben nem úgy illeszkedtek mint most, hogy tehát e jelenség csak újabb korban fejlődött. «Hátraható illeszkedés» (M. Nyelvőr XVI.). «Phonétikus írás» (M. Nyelvőr XVII.). «Két a e végű főnévképző» (Nyelvt. Közl. XII.). «Felsőbácskai nyelvsajátságok» (M. Nyelvőr XII.). «Szeremle nyelve» (U. o. XVI.). «A népnyelvhagyományok följegyzése» (U. o. XIV.). «A német helyesírás szabályai.» «Kereskedelmi szótár két kötetben. «Hangsúly és szórend» (Nyelvt. Közl.) Akadémiai dicséretet nyert. «Codexeink és a nyelvjárások» (Hunfalvy-Album). Akadémiai dicséretben részesült. Irt ezeken kívül számos kisebb értekezést és magvas bírálatokat a Nyelvtudományi, a Philologiai és a Tanár-egyesületi Közönyben. Mind ezeknél fogva az I. osztályban megüresedett tagsági helyek egyikére a legmelegebben ajánlom.

Dr. **ERŐDI BÉLA** urat levelező tagul ajánlja **Vámbéry Ármin** r. tag. Dr. Erődi Bélát, a ki évek hosszú során át Magyarországon a keleti nyelvek és irodalom ismertetésével kiváló érdemeket szerzett s a ki az alább felsorolt munkákkal igazolta, hogy a török és persa nyelvvel sikeresen foglalkozott, a m. tud. Akadémia első osztályának levelező tagjává ajánlom. Az ajánlott, azóta, hogy alulírott nál a török és persa nyelvet és irodalmat tanulmányozta s két éven át Keleten abbéli tanulmányait folytatta, szorgalmasan és sikerrel ismerette a török és persa költészetet. 25 éven át számtalan tanulmányt

közölt az említett népek irodalmáról, melyekből csak a török szinészetről (megjelent németül is az Ungarischer Lloyd-ban és Fremdenblattban), Turuliról, az azerbejdani dialectusban irt török költőről, Nefü török satiricusról, Bakiról, a török lyricusról, Fazliról és Gül ü Bülbül című költői elbeszéléséről, Szádiról, a persa moralistáról stb. irottakat emelem ki. Önálló munkái: 1. «Keleti gyöngyök» cím alatt adta ki Omer Khejjam persa költő négyes sorú verseit. 1871. 2. «Hafiz dalai» címen kiadott két kis kötetben 174 költeményt a nagy persa lantos költő műveiből. 1872 és 1873. 3. Sikerült fordításban bírjuk tőle «Szádi Gulisztánját» vagyis a Rózsáskertet, 1889. 4. Irt «Gyakorlati Török Nyelvtant, mely, mint teljesen eredeti munka, szerzőnek a török nyelvben való alapos jártasságáról tesz tanúbizonyságot, és világos, könnyű rendszerénél fogva kiváló mű. 5. Legnagyobb érdemet szerzett azonban «Firduszi Sahnáméjának» fordításával, melyen közel 20 év óta dolgozik s melyből több önálló epizódot közölt a lapokban és folyóiratokban. Egyet Szász Károly az Akadémiában is bemutatott. Megjelent pl. Földosztó Feridun, Szam és Zal, Zál és Rudabe stb. 6. Az ajánlott a török és persa költészetben kívül az új-görög költészetből is sokat fordított magyarra. Az ő fordításában jelent meg legelőször magyarul Krisztopulosznak, az új-görög Anakreonnak, több költeménye. Ezzel a magyar irodalom megelőzte az összes európai népek irodalmát.

Dr. **KUNOS IGNÁCZ** egyet. magántanárt *levelező* tagul ajánlja **Goldziher Ignác** r. t. Az első osztályban betöltendő helyek egyikére levelező tagnak van szerencsém ajánlani dr. Kunos Ignác oklev. tanárt s egyetemi docenst, kinek az oszmáni török népnyelv tudományos tanulmányozása úgymint a török folklora ismertetése körül szerzett érdemei általánosan el vannak ismerve. Akadémiánk kiadásában megjelent, nemcsak szorgalmas búvárkodásról, hanem egyúttal a szerző tudományos módszerességéről tanúskodó könyvei és értekezései a török philologia gazdag repertoriumát alkotják, melyet a szaktudósok itt a hazában s a külföldön is, nagy elismeréssel fogadtak. Nincs európai irodalom, mely az oszmán török népnyelv tanulmányozására oly kiválóan gazdag forrást nyújthatna, mint a minőt a mi irodalmunkban Kunos Ignác nyújtott «Oszmán népköltési gyűjtemény» című két nagy kötetével. (Budapest, 1887. 1889) «Három Karagöz-játéká»-val (1886.), az «Orta ujuna»-val (1888.) és a török népnyelv s ennek szójárásai finomabb ismeretét gazdagító számos értekezéssel, melyek részint Akadémiánk kiadványaiban jelentek meg (Nyelvtudományi Közlemények utolsó köteteiben), részint a Külföld tudományos folyóirataiban (Journal asiatique, sz.-pétervári tudom. Akadémia, Wiener Zeitschrift für die Kunst des Morgenlandes stb.) találtak helyet. E munkák méltatására nézve hadd ismételjem az e téren legilletékesebb tudósunk ítéletét. «Az oszmán népnyelv és irodalom terén» úgymond Vámbéry, midőn

Kunost 1892-ben lev. tagnak ajánlotta «olyan ismereteket szerzett, melyekre kivüle a nyugati tudományos világban eddig senki sem tehetett szert». «Ő az első» így szólott bold. Budenz «a ki hőses és megbízható anyagokat szerzett az oszmánli népnelyvből és népköltésből. Munkái a külföldön is méltán figyelmet keltettek s egy kötetét a szentpétersvári Akadémia adta ki a Radloff-féle nagy török népköltési gyűjteményben». E munkákkal Kunos nem pusztán az anyaggyűjtést végezte, a mi különben tekintettel az e téren érvényesített kiváló tapintatosságára és a tudományos fontossággal bíró mozzanatok iránt mutatkozó finom érzékére, már magában véve is kiváló érdem volna; hanem a gyűjtött anyag csoportosításában és feldolgozásában is önálló kutatónak bizonyul. Mutatják ezt gyűjteményeit s közléseit bevezető értekezései, fordításait kísérő tanulmányai és a folyóiratokban szétszórta alapos fejtegetései. Mindezek alapján akadémiánk Nyelvtudományi bizottsága, mely K.-t segédtagjának is megválasztotta, őt bizta meg azzal, hogy a török népnelyvről, különös tekintettel saját kiadványaira, szótárt dolgozzon ki, melynek kiadásával a török lexicographia egy régóta érzett hézagát fogja pótolni. Felemlítésre méltó ez alkalommal azon érdeme is, hogy tanulmányai eredményeinek kifejtését nem korlátozta csupán csak a szaktudósok szűk körére, hanem a szakjába tartozó ismereteket a művelt nagy közönség széles köreiből is meghonosítani törekedett. «Török népmesék» (a Kisfaludy-Társaság támogatásával 1889.). «Anatóliai képek» (Budapest, 1891.) című munkái, úgymint számos folyóiratban megjelent cikkei e tekintetben szakszerű dolgozatait méltán kiegészítik. A szoros értelemben vett török philológián túl Kunos a magyar nyelvtudomány körében is szorgalmasan közreműködött; e téren nagyszámú értekezései vannak a Magyar Nyelvőrben a IX. kötettől kezdve (csak a legutóbbi számokban tanulságos adalékai a török kölcsönszókhoz a magyar nyelvben) és egyéb tudományos folyóiratainkban. Kunos törekvései és tudományos eredményei minden tekintetben arra érdemesek, hogy Akadémiánk, melynek támogatása mellett volt módjában kutatásait több éven át török földön nagy haszonnal folytatni, melynek költségén láttak napvilágot e tanulmányok eredményeit magokban foglaló munkái is, tagjai sorába válaszsza őt. **UGYANŐT** ajánlja **Vámbéry Ármín** r. t. Dr. Kunos Ignácot levelező tagul ajánlom. Dr. Kunos 1885—1889-ig Törökországban tanulmányozási célból részint a fővárosban, részint a vidéken tartózkodván, az oszmán népnelyv és irodalom terén olyan ismereteket szerzett, melyekre kivüle a nyugati tudományos világban eddig senki sem tehetett szert. Dr. Kunos eddig közölt dolgozatai közül kiemelendők: «Oszmán török népköltési gyűjtemény», a török színházakra vonatkozó irodalmi közlemények, kisázsiai nyelvtudományi dolgozatok a Nyelvtudományi Közlemények különböző kötetekben, «Kisázsiai Képek» című folklorisztikus dolgozata a Kisfaludy-társaság kiadásában, «Kisázsiai török népregények» című terjedelmes érteke-

zése és még számos kisebb értekezés. E munkák nagyjából uttörők az illető szakban és tekintve, hogy az oszmán nyelv és irodalom e része bennünket magyarokat legjobban érdekel, dr. Kunos megválasztását méltányosnak tartom. **UGYANŐT** ajánlja **Simonyi Zsigmond** l. t. Dr. Kunos Ignácot, a budapesti keleti tanfolyam tanárát levelező tagnak ajánlom — egyszerűen hivatkozva hold. Budenz József tavali ajánlására, melyben a török népnyelv és népköltés ez alapos bűvára érdeme szerint volt méltatva.

Dr. NÉMETHY GÉZA főgymn. r. és egyetemi m. tanárt *levelező* tagnak ajánlja **Ponori Thewrewk Emil** rendes tag, Dr. Némethy Géza. kit ezennel másodizben van szerencsém a t. Akadémia kegyes figyelmébe ajánlani, a classica philológiának egyik legkiválóbb képviselője hazánkban. Alapos készülttség, lankadatlan tevékenység és szigorú módszer jellemzi s ennek köszöni, hogy minden munkája biztos sikerrel is jár. Szakférfi voltát nemcsak mi ismerjük, a kiknek körében működik, nevezetesen a classica-philológiai Bizottság, melynek már jó ideje egyik legbuzgóbb s mondhatni nélkülözhetetlen tagja. hanem méltatják külföldön is, a hol latinul írt munkáit a legszigorúbb kritika is őszinte elismeréssel fogadta. Irodalmi működését a következő jegyzék mutatja chronologiai sorrendben: 1. «Horatius és Alcaeus» Egyetemes philol. közlöny 1884. évfolyamában. 2. «A γογγή szó értelme Homerosnál.» U. o. 1885. évf. 3. «Muretus emlékezete.» U. o. 1885. évf. 4. «Horatius és Anacreon.» U. ott. 1886. évf. 5. «Észrevételek ifj. Reményi Edének Theokritos nyelvjárásáról írt tanulmányára.» U. o. 1886. évf. 6. «M. Tullius Cicero: Laelius a barátságáról.» Ford. Budapest. Olcsó könyvtár, 1886. 7. «Quaestiones criticae de Hesiodi Theogonia.» Egyet. philol. közlöny 1887. évf. 8. «Az Aeneis mint nemzeti eposz» U. o. 1888. évf. 9. «Ad Ennii Annales.» U. o. 1888. évf. 10. «Ad Lactantii Div. Inst. lib. I. cap. 12.» U. o. 1888. évf. 11. «Ad Arnobii Adv. Nat. I. IV. c. 24.» U. o. 1888. évf. 12. «Ad Hesychii Alexandrini glossam Πύγχαρος.» U. o. 1888. évf. 13. «A Cato-féle párversek magyarországi kiadásai és fordításai. U. o. 1889. évf. 14. Spicilegium criticum in distichis Catonianis.» U. o. az 1889. évf. pótkötetében. 15. «Quaestiones de Firmico Materno astrologo.» Budapest. Wodianer, 1889. 16. «Euchermeri reliquiae collegit, prolegomenis et adnotationibus instruxit.» Budapest. Akadémiai kiadv. 1889. 17. «P. Vergilii Maronis Aeneis», edidit. Budapest, Wodianer, 1889. 18. «Ad Vegetii Epit. rei milit. I. I. c. 11.» Egyet. philol. Közöly 1889. évf. 19. «Ad vs. 4. I. III. distichorum Catonianorum.» U. o. 1889. évf. 20. «Vergilius élete és költészete.» Bevezetés a class. philol. bizottság fordítási gyűjteményében megjelent Barna-féle Aeneishez. 1890. 21. «Coniecturae in libros Ciceronis de finibus.» Egyet. philol. közl. 1890. évf. 22. «A római költészet korszakai.» U. o. az 1890. évf. pótkötetében. 23. «M. Tullii Ciceronis de finibus honorum et malorum libri quinque, edidit.» Budapest. Wodianer,

1890. 24. «Cicero, de finibus lib. V. §. 69.» Egyet. philol. közl. 1890. évf. 25. «Ad Vegetii Epit. rei milit. l. I. c. 20.» U. o. az 1890. évf. pót-kötetében. 26. «Ad Firmici Materoni Matheseos lib. VIII. c. 17.» U. o. 1890. évf. 27. «Cato distichonjainak egybevetése a Publilius Syrus-féle sententiákkal.» U. o. az 1890. évf. 28. «Cato bölcsmondásai», latinul és magyarul. Szövegét megállapította, fordította, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta. Budapest. Akadémiai kiadv. 1891. 29. «Cato distichonjainak Plaunder-féle fordításáról.» 30. «Dicta Catonis, quae vulgo inscribuntur Catonis disticha moralia, edidit. Budapest. Wodianer, 1892. 31. «Ovidius Szerelmei.» Egyet. philol. közl. 1892. évf. 32. «Addenda reliquiis Euhemeri.» U. o. 1893. évf. 33. «P. Cornelii Taciti ab excessu divi Augusti l. I—VI.,» edidit. Budapest. Wodianer, 1893. 34. Az «Egyetemes Philologiai Közlöny»-nek 1890 óta egyik szerkesztője. Íme Némethy Géza munkásságának eddigi termékei. Hadd legyen szabad a magam ítéletének igazolására a külföld ítéletére is hivatkoznom. A Firmicus Maternusról szóló Quaestiones-t Dressel, Wochenschrift für klass. Philologie 1889. évf. 1317. lap, mint ezen elhanyagolt íróhoz való becses szövegkritikai adalékot elismeréssel fogadja. Az Euhemerust Gansz, Wochenschr. f. klass. Philol. 1890. 99. lap, Breysig, Berliner Philol. Wochenschr. 1891. 421—6. lap és különösen a híres berlini tanár Diels, Deutsche Literaturzeitung 1892. 400. lap, hézagpótló, szigorúan kritikus és a feladott kérdéseket véglegesen megoldó munkának ismerik el. Az Aeneis kiadásában követett szövegkritikai eljárást Denticke, Wochenschr. für klass. Philol. 1889. 1204—6. lap és Zingerle, Berl. phil. Wochenschr. 1891. 744—5. lap helyesléssel tüntetik ki. A Cicero-féle de finibus kiadását Holstein, Wochenschr. f. klass. Philol. 1890. 1175—8. lap, Deiter Berl. phil. Wochenschr. 1890. 1426. lap és Gustafsson, Neue philol. Rundschau 1891. 35. lap kiváló elismerésben részesítik. Végre a Dicta Catonis-t Weymann, Wochenschr. f. klass. Philol. 1892. 1169. lap és különösen a híres pétervári tanár Müller Lucian, Berl. phil. Wochenschr. 1893. 12—7. lap bírálja s egybehangzó véleményük szerint a Némethy-féle editio az eddigi tudományos alapon álló kiadásokat, a Hanthalét és a Bachrensét minden tekintetben felülmulja. Az elmondottak alapján Némethy Gézát ismételten bátorodom levelező tagnak ajánlani nem csupán azért, mert e kitüntetésre teljességgel érdemes, hanem azért is, mert a classica philologiai Bizottság érdeke is kívánja, hogy az a visszás állapot, mely szerint egyik nélkülözhetetlen tagjának szavazati joga sincs, végre valahára megszűnjék.

GABELENTZ GYÖRGY berlini egyetemi tanárt *külső* tagnak ajánlja **Simonyi Zsigmond** l. tag. Gabelentz az általános nyelvészetnek jelenleg egyik legkiválóbb művelője, ki a magyar nyelvet is gyakran belevonja tárgyalása körébe, pl. «A nyelvtudomány» című legújabb encyclopedikus művében (mely Nyelvtud. Közleményeink legújabb füze-

tében van ismertette) s készséggel elismeri, hogy Sajnovics és Gyarmathi a nyelvhasználat tulajdonképi megalapítói. Különösen kitünteti az ő elfogulatlan gondolkodása, «az a tiszta tudományosság, mely részrehajlást nem tűrve a nemzeti hiúságok s a tudomány megrögzött hagyományai kolonczeit lerázza, s az a meleg szív, mely nem akar tetemekeket, hanem az életerő lökötése alatt lesi el az élet törvényeit.» — Híresek az ő kínai nyelvtanai s azon értekezései, melyekben hangsúlyozza, hogy a nyelvtan voltaképen ott kezdődik, a hol az indogermánisták abba szokták hagyni: a mondatban. (Egyik ilyen értekezéséről Brassai S. is megemlékszik a Mondatbeli dualismus cz. füzetében.) Gabelentzben olyan tudóst választanék meg, ki eddig is jeleit adta nyelvünk iránti érdeklődésének s ki megválasztása után bizonyára fokozott érdeklődéssel fordulna felénk.

Dr. **STEIN AURÉL** urat, a lahore-i collegium vezértanárát (Principal et Registrar) *külső* tagul ajánlja **Duka Tivadar** l. t., tekintetbe véve a Zendavesta és bráhmáni irodalom terén kifejtett kitünő munkásságát.

A II. A) ALOSZTÁLYBA.

HEGEDŰS SÁNDOR lev. tagot *rendes* tagul ajánlja **Kautz Gyula** r. t. Az idén megejtendő akadémiái tagválasztásokra való tekintettel alulírott, vezéreltetve Akadémiánk s közvetlenebbül Második Osztályunk tudományos tekintélye, súlya és minél üdvösb működése iránt táplált indulat és törekvés által: *rendes* tagul ajánlja Hegedűs Sándor levelező tag urat, országgyűlési képviselőt, publicistát és szaktudományi író-t; jelesen utalással arra, hogy Hegedűs majdnem egy negyedszázad óta, kora fiatalágától mind mai napig részint mint politikai életünk egyik elsőrendű munkása és képviselője, részint mint szoros szaktudományi író és mint publicista, különösen a közgazdaság-és a pénzügytan terén, oly tevékenységet fejtett ki, oly lényeges mérvben járult hazai tudományos haladásunkhoz, s oly gazdag bőségét a szakbeli ismereteknek, s irodalmi sikereknek bírja felmutatni, hogy méltó helyet foglaland el megválasztatása esetében, akadémiái *rendes* tagjaink körében; s különben is (úgy mint eddig is tevé) sok irányban Akadémiánk tudományos érdekeinek képviselése és előmozdítása körül buzgó munkásságot képes kifejteni. Irodalmi dolgozatai az ajánlott tagtársnak: közvetlenebbül az «Önkormányzati Pénzügyre», azután a «Valutakérdésre», a «biztosítási», a «bányaszervezeti» stb. ügyre vonatkoznak; hivatalos «Jelentése a párisi pénz-értekezletről» kitünő értékű szakbeli monographiát képez; nagyszámú publicistikai és országgyűlési értekezései és előadói minőségében készített előterjesztései pedig rendkívül gazdag anyagot és tájékoztató szempontokat tartalmaznak, úgy hogy joggal várható, hogy osztálybeli tagtársunk ezen irányban is csak Akadémiánk díszének emeléséhez fog járulni.

JEKELFALUSSY JÓZSEF lev. tagot *rendes* tagul ajánlja Láng Lajos r. t. Az ügyrend 12. §-a alapján van szerencsém Jekelfalussy József levelező tagot *rendes* tagul ajánlani. Jekelfalussy József mint az országos statisztikai hivatal igazgatója, úgy elméleti, mint gyakorlati munkássága által, nemkülönben a Nemzetgazdasági Szemlének szerkesztésében a folyóiratnak elhanyagolt állapotától eddig nem ismert virágzásra juttatása által is, végül az Akadémia körén belül úgy az osztályban, mint különösen a Nemzetgazdasági és Statisztikai Bizottság előadói tiszteben kifejtett működése által méltán megérdemelte azt, hogy a M. Tud. Akadémia *rendes* tagjai közé emeltessek.

PLÓSZ SÁNDOR levelező tagot *rendes* tagul ajánlja Tóth Lőrincz r. t. A m. Akadémia II. osztályában üresedésben levő *rendes* tagi helyek egyikére tisztelettel ajánlom Plósz Sándor urat, a budapesti egyetemen a váltójog, keresk. jog és polgári törvénykezési jog nyilv. r. tanárát, s jelenleg a jogi fakultás dékánját, ki levelező taggá 1884. január 5-én választatván meg, az Akadémiának már kilencz éven túl érdemes tagja. Ugyane kitüntetésre, mely őt jogtudományi írói pályája babérainál, s különösen a törvénykezési jogban Európa-szerte elismert s méltányolt érdemeinél fogva kétségkívül megilleti, én már 1891-ben, s Vécsey Tamás r. t. 1892-ben ajánlottuk őt *rendes* tagul. A helyzet azóta csak annyiban változott, hogy a lefolyt év érdemei tőkét nagy arányban növelte, mert, mint az igazságügyi ministerium felhívott, e téren legelső szaktudós, elkészítette az új perrendtartás tervezetét, e nagy és nehéz munkára annyi időt és fáradságot lévén kénytelen fordítani, hogy e miatt az akadémiai munkálkodásban a mult év folytán nem vehetett oly nagy részt, mint erejétől s tudomány-szeretetétől a jövőben alaposan reméljük. Fölöslegesnek tartom már más alkalommal említett törvénytudományi önálló munkáinak s a szakfolyóiratokban megjelent nagyszámú értekezéseinek nagy tömegét újra felmutatni; számot ad ezekről az akadémiai Almanach s az az egyetemi hivatalos kimutatás, mely a budapesti egyetem tanárainak irodalmi munkásságát ismerteti. A tömeges munkálkodás becsét magasra emeli annak minősége, mert az ajánlott kitünő jogtudós, szaktudományát folyvást előbbre viszi, eredeti önállósággal tárgyalja, s az alaki jog nehéz problémáit beható történet-criticali módszerrel tárgyalja s tisztázza. Az Akadémiának díszére fog válni ez a külföldön is tisztelettel emlegetett alapos jogtudós és codificátor, s tudom, hogy ajánlatomat az egész szakértő jogászvilág helyeslése támogatja.

BOKOR JÓZSEF egyetemi magántanárt *levelező* tagul ajánlja Domanovszky Endre l. t. Bokor József úr nagyobb philozophiai munkát eddig még nem irt ugyan, mindazáltal bátor vagyok őt a t. Akadémia figyelmébe ajánlani, különösen a következő fontos oknál fogva. Az Akadémia minden hetedik évben azon philo-

sophiai munkákra, melyek ezen idő alatt megjelentek, pályázatot hirdet. Ezen kívül philosophiai kérdések megoldása végett jutalmakat szokott kitűzni. És néha jelentkeznek vendégek, kik valamely philosophiai tárgyról az Akadémiában felolvasást óhajtanának tartani. Nem csak azt kell sajnálni, hogy nálunk kevés ember foglalkozik a philosophiával, hanem különösen azt, hogy az Akadémia tagjai közt kevés ember van, ki a philosophiát mint szakot művelné. Ennek eredménye azután az szokott lenni, hogy az Akadémia a philosophiai munkák megbíráltatását kénytelen a nem-philosophiai szakhoz tartozó tagokra bízni. Miután Böhm Károly úr a «Magyar Philosophiai Szemle» szerkesztőségétől visszalépett, ezt a nem könnyű munkát Bokor József úr vállalta magára az Akadémia részéről némileg anyagilag támogatván. A «Philosophiai Szemlé» 1885—1891 ügyesen szerkesztette, mi mellett már az is tanúskodik, hogy a folyóirat nem maradt jó hatás nélkül. Mivel Bokor úr a philosophiai munkák megbírálásához ügyességgel és belátással bír, azért bátor vagyok őt az Akadémia figyelmébe ajánlani. Folyóiratában jelent meg először irodalmunkban több szakértő közremunkálása mellett a Comte-féle positivizmus rendszerének feldolgozása. Bokor úr ebben a biológiát és a sociológiát dolgozta fel s ezen kívül több terjedelmes tanulmánya jelent meg a folyóiratban. Jó volt az olvasó közönséggel Comte rendszerét is megismertetni, mert ez előtt, minden hiányai mellett, szemet nem hunyhatunk. Főbb értekezései közül ezeket említtem meg: «A középiskola eszménye» Budapest, 1874. «Egy középiskola» Sárospatak, 1882. «A szabadság némely korlátairól» Budapest, 1884. «A társadalom befolyása az államra» Budapest, 1886. «Visszaemlékezés b. Eötvös Józsefre» Budapest, 1891. Végül megemlítem, hogy Bokor úr központi szerkesztője a Pallas nagy Lexiconának, oly műnek, mely a magyar olvasó közönség figyelmét máris felhívta, mely műnek szerkesztése sokoldalú ismeretet tesz fel.

BÖHM KÁROLY főgymn. igazgatót levelező tagul ajánlja **Domanovszky Endre** l. t. Hogy Böhm Károly alapos tudományra törekszik, ez különösen abból tetszik ki, hogy meg nem elégszik oly tudással, mely csak részleteket nyújt. Azt mondja: kell, hogy ezek értelme az átfogó eszmében legyen található. Tehát rendszeres, szervesen összefüggő tudományt sürget. Minden igazi philosophia erre törekszik. Ha a részleteket, a különbségeket nem a belülről működő rendszer hatja át, az oly tudomány legfeljebb halmaz. Azért fájdalommal említi, hogy tudományos irodalmunkban az összetartó egységes kapocs nagyrészt hiányzik, hogy tudósaink közt vannak olyanok is, kik a philosophiát fölöslegesnek tekintik. Böhmnél önálló kutatás vehető észre. Ennek a tudatában mondja: «arra a dicsőségre, hogy más vigyem magasra, én nem törekedtem soha. Természetesen csak oda állok, a hova önerőm képes elvinni». Hogy a philosophiát magáért és nem mellékes czéllokból műveli, ezt így adja elő: «Nekem a philo-

sophia soha se volt kenyérkeresetem; a mikor annak kezdtem volna tekinteni, azon pillanatban meggyőződtem volna arról, hogy nem lángol keblemben azon önzetlen idealismus tüze, mely a philosophus kebléből nem hiányozhatik. Mert pectus est, quod facit philosophum.» Megemlítem először azon műveit, melyeket önállóknak tekint: 1. «Az ember és világa.» Philosophiai kutatások. Az első kötet: «Alapphilosophia vagy dialectica.» 1883. 282. l., azt mutatja ki, hogy a metaphysika a végső fogalmak fejtegetéseiben (tér, idő, változás, lényeg, erő, cél) ellenmondó ha azoknak reális valóság tulajdoníttatik. Ismeretünk csak alanyi értékű és csak positiv tapasztalatokra épülhet. A második kötet: «A szellem élete.» 1892. 362. l. A szellemi élet fejleményét, az associációban találja s annak alaptörvényét a hiány kielégítésében deríti fel. A harmadik kötet, mely az erkölcsstani kérdéseket fogja fejtegetni, még nem jelent meg. 2. «Lélektan», középiskolák használatára. 1888. A közoktatási tanács által helybenhagyva. Physiologiai lélektan álláspontjáról van írva. 3 «Logika.» 1889. Szintén középiskolák számára van engedélyezve. Főérdeme: a syllogistikának fejtegetése, mely a formai logikától eltérőleg, nem a fogalmak közviszonyaiból, hanem a fogalmak tartalmából vezet le a következtetési formákat. Ezután jönnek a cikkek, melyek leginkább a folyóiratokban jelentek meg: 1. Lélektani cikkek: a) Az ösztön és kielégítése. b) A lélektan ismeretelméleti alapjai. Ez két kérdést fejteget: a test és a lélek viszonyát (1889.) és az öntudatot. c) A tudat keletkezése. 1874. d) A nő lélektanáról. 1883. Mindezen cikkek a physiologiai lélektan álláspontjáról készültek, még pedig oly időben, mikor ezen irány -- a szerző szerint -- alig birt még művelőkkel. 2. Philosophiai történelmi cikkek: a) Dühring Jenő, négy közlemény. 1879. b) A positiv philosophia rendszere, három közlemény a Magyar Philosophiai Szemlében 1883—4. Ezen közlemények Comte Ágoston életének első magyar nyelvű leírása s a positiv philosophia rendszerének viszonya a többi rendszerekhez. c) Positivizmus és criticismus. 1882. Kant és Comte viszonyát fejtegeti. Elágazók ugyan Comteről a vélemények, de azért e rendszerrel is meg kell ismerkednünk. 3. Logikai és metaphysikai cikkek: a) A philosophiai propädeutika magyar gymnasiumainkban. Azon ferde helyzetet világítja meg, melybe a philosophia a mostani gymnasiumi tanterv folytán került. b) A formai logika reformjáról. c) A lényeg formaisága. 1881. Előadva a Magyar Tudományos Akadémiában s általa kiadva. Végre van Böhm Károly úrnak egy nagy érdeme. Ő nálunk, Magyarországhban, hol a philosophia olvasóinak és művelőinek köre oly kicsiny, hogy elenyészik azokkal szemközt, kik a philosophiát főslegesen tekintik, merte a Magyar Philosophiai Szemlét megindítani (1882) s azt három éven át szerkesztette.

Dr. **FARKAS LAJOS**-t, a kolozsvári tud. egyetem ny. r. tanárát levelező tagul ajánlja **Plósz Sándor** l. t. Farkas Lajos már

több mint 20 éve tevékeny munkása jogi irodalmunknak. Nevezetesebb értekezései: A haereditas jacens jogi természete. Jogt. Közl. 1872. 19., 20., 21., 22. számaiban. A képviselési elv a magánjogban. Jogt. Közl. 1873. 1—10. sz. Tanulmányok a római családi jog köréből. Jogt. Közl. 1875. 16., 17., 23., 24., 25., 26., 27., 29., 30. sz. A római jog czélja és helye tanulmányi rendszerünkben. Jogt. Közl. 1879. 5. és 6. sz. és ugyanezen kérdéshez a Jogt. Közl. 41. számában. Adalék a római rabszolgaság ismeretéhez. 1880. Az Erdélyi Múzeum VII. évfolyamában 1—21. és 115—136. l. Tanulmányok a magánjog dogmaticájából. A jogügylet. Jogt. Közl. 1883. 40., 41., 42., 44., 46., 48. és 1884. 8., 9., 10. számaiban. A család- és családfői hatalom jogi jelentősége a rómaiaknál. 1886. Erdélyi Múzeum kiadv. III. k. 103—129. l. Már ezen értekezések feltűnően tanúskodnak arról, hogy szerzőjük a magánjog dogmaticájának beható művelője és a római jog történelmének alapos ismerője és önálló kutatója. Legújabbban «A római jog történelme» című munkájának mult évben megjelent első, 391 8-adrét lapra terjedő kötetével Farkas Lajos egy nagyszabású munkával gazdagította jogi irodalmunkat, melyben széles körű és alapos forrás és irodalmi tanulmányok alapján tárgyalja a római jog alapintézményeit az első fejlődés szerint, éles criticával és nagy eredetiséggel. A munka egész berendezése, valamint tárgyalási módja oly tudósrá vall, ki a mellett, hogy teljesen uralkodik tárgyán, tisztában van a czéllal, melyre a római jog tanításával hazánkban törekedni kell és e czélját következetesen meg is valósítja, önállóan a külföldi, különösen a német mintákkal szemben. A tudományos Akadémia nézetem szerint hivatásbeli köteleességet teljesít, ha e tisztán a tudománynak szentelt fáradságos és eredményes törekvést az akadémiai tagsággal megjutalmazza és buzdító tanúságot tesz arról, hogy hazánkban a valódi tudományos működés készséges elismerésre talál, ez úttal pedig saját érdekében egy oly taggal egészíti ki magát, ki további munkásságával is díszére fog válni.

Dr. **FÖLDES BÉLA** egyetemi r. tanárt *levelező* tagul ajánlja **Jekelfalussy József** l. t. Az Akadémia ügyrendjének 12. §-a értelmében bátor vagyok dr. Földes Béla egyetemi rendes tanárt levelező tagul ajánlani. Dr. Földes Béla a társadalmi tudományok két nagy ágát műveli ernyedetlen buzgalommal: a közgazdaságtant és a statisztikát. Irodalmi munkássága 1870-nel kezdődik s azóta szakadatlan sorban követik egymást szakbavágó dolgozatai, melyek részben önállóan, részben folyóiratokban jelentek meg. Nem lehet czélom e helyen mindezen tanulmányokat csak tárgy szerint is felsorolni, csupán azt kívánom jelezni, hogy önállóan megjelent művei is felölelik a közgazdasági tanszak minden ágát; a gazdaságtörténettel foglalkozott: «Bevezetés a gazdaságtörténetbe» (1873) című tanulmányában, a tudomány irodalmának történetét művelte: «A nemzetgazdasági eszmék

újabb fejlődése» (1875) és «Adalékok a nemzetgazdaságtan történetéhez, Quesnay, Turgot, Smith» (1881) című dolgozataival; az elméletbe vágnak: «A nemzetgazdaságtan néhány alapkérdéseinek jelenlegi felfogása a külföldi tudományban» (1877), «A jövedelem tana» (1878) című s a még alább említendő művek; gyakorlati és pedig legnagyobb-részt hazai közgazdasági politikánk körébe vágó dolgozatai: «A munkásmozgalom legújabb iránya» (1873), «Magyarország kereskedelmi mérlege és gazdasági politikája» (1876). «Takarékpénztáraink reformja» stb. Tudományos munkássága külső elismerésre talált az által, hogy a budapesti tudomány-egyetemen már tíz évvel ezelőtt a statisztikai, legújabbán pedig Kautz Gyula távozásával megürült közgazdaságtani tanszékre neveztetett ki, másrésztől az által, hogy kormányunk őt a közgazdasági kérdések tárgyában tartott ankétek alkalmával mindannyiszor meghívta s szakvéleményét ezen alkalmakon kívül is kikérte. Az egyetemi viszonyaink közt oly nagy fontosságú tankönyvirodalmat Földes «A nemzetgazdaság- pénzügytan kézikönyvével», mely már két kiadásban is megjelent, s a «Magyarország statisztikája összehasonlítva egyéb államokkal» című tankönyvvel gazdagította; legközelebb pedig egy három kötetre tervezett, a közgazdaságtan egész területére kiterjedő compendiumának első része fogja a sajtót elhagyni. E Könyv, melyből úgy a «Közgazdasági és közigazgatási Szemle», mint a «Budapesti Szemle» közöltek egyes mutatóanyagokat: mint alkalmam volt meggyőződni, a közgazdaságtan elméletét a legszelesebb alapon, a legújabb idők által felvetett problémák és eszmék gondos méltatásával, a külföldi és hazai irodalom bő ismeretével s — a mire nagy súlyt kell fektetni — a hazai viszonyok alapul vételével, hazánk gazdasági múltjából és jelenéből vett illusztrációkkal tárgyalja s nemcsak a tanuló ifjúságot, hanem egész művelt közönségünket van hivatva megismertetni a tudomány jelen állásával. Utoljára hagytam azt, mit ajánlásom indokolására tulajdonkép legelső helyen kellett volna említenem: Földesnek viszonyát Akadémiánkhoz. Az Akadémia pályadíjjal tüntette ki «Az agió befolyása, különösen a kereskedelemre és forgalomra»; «Forint, márka vagy frank, tanulmányok a pénzügyrendszer kérdéséhez» című munkáit; az Akadémia asztalánál olvastattak fel s az «Értekezések a társadalmi tudományok köréből» című gyűjteményben jelentek meg: «A nemzetgazdaságtan és módszere», továbbá az «Értekezések az angol és francia nemzetgazdaságtan köréből». Ezenkívül a nemzetgazd. és statisztikai bizottság megbízásából szerkesztette az «Értekezések a nemzetgazdaságtan és statisztika köréből» című irodalmi vállalatot és a «Nemzetgazdasági és Statisztikai Évkönyv» három évfolyamát. Az Akadémia csak régi érdemeket ismer el, midőn Földes Bélát, szakirodalmunk hivatott és buzgó munkását, tagjai sorába igtatja.

Dr. **KUNCZ IGNÁCZ** pozsonyi jogakadémiai tanárt levelező tagúl ajánlja Concha Győző l. t. Kuncz Ignác régi buzgó munkása

irodalmunknak. Művei komoly kutató szellemről, önálló ítéletről, nemes idealizmusról tanuskodnak s ami a széleskörű tudás mellett különös érdemek, az az alakító erő, a melylyel a tények összefüggését s ebben egy eszme törvényszerű nyilvánulását föltüntetni bírják. Kuncz munkái között «A demokratia eszméje és szervezete» (Olv. az Akadémia II. oszt. 1884. nov. 10-iki ülésében. Társad. tud. érték. VII. köt. IX. sz.) továbbá «A nemzet állam tankönyve». 1888. 331. l. emelkednek ki különösen. Utóbbi mű a problemája által, melylyel a nemzetet alkotó elemei, az egyes emberek önállósága daczára tőlük függetlenlétű lénynek, s az államot, ennek szervezetét, életműködését ez összvény életnyilvánulásaiként állítja oda, de e problema megfejtési kísérletével is új irányba tereli az egyénből kiindulni szokott politikai gondolkodást s mérközésre kényszeríti Kuncz ellenkező álláspontjával. A mily sajátosan domborodik ki egyébként Kuncz alapfelfogása más rokonirányú gondolatmenetek mellett, ép oly önálló annak keresztülvitelében. Kuncz munkáit tartalmasságuk mellett szabatos, szép irány, szemléltető kifejezési mód, a gondolatoknak jellegzetes, nem olvasottság föltüntetésére, hanem erősb megvilágításra célzó idézetek által való megelevenítése tüntetik ki, ami a magyar Akadémia előtt közömbös nem lehet, hisz alapítóinak szándéka a tudomány művelése mellett, a magyar nyelv mentül teljesebb kifejtésére irányult. Kuncz Ignác munkáinak jegyzékét a következőkben melléklem. Önállóan megjelentek: «Az államélet főbb mozzanatai». Pécs. 1870. 140 l. «A demokratia eszméje és szervezete 1885». Budapest. 69 l. «A nemzet állam tankönyve». Pozsony. 1888. 331 l. A Jogtud. Közönyben megjelent értekezések: «A hűbérrendszerről». 1872. «A közigazgatási jognak mint szaktudományának elismerése». 1872. «Jogtört. fejlődése a városi életnek». 1872. «A vadászati jog». 1872. «A köztörvényhatóságok tisztújítási intézménye». 1873. «Az ítélet előtti pertörzés». 1875. «A hellen házasság, mint politikai intézmény». 1875. «A mentelmi jogról». 1876. és 1877. «A képviselői napidíjakra és lakbérilletményekre intézett végrehajtás az összeférhetlenség szempontjából». 1876. «A természettud. módszer jogosultságának korlátai a politikai tudományban». 1876. «Az államcél gyakorlati jelentősége». 1877. «A követválasztási verificatio». 1877. «Czikksorozat a közig. bíraskodásról». 1878. A Magyar Philos. Szemlében megjelent értekezések: «Az állam mint nemzet». 1887. «Az arisztokratia». 1887. «A közig. és különösen a közig. bíraskodás philosophiája». 1887. «Államigazg. elvek és rendszerek». 1888. «Állam és társadalom». 1888. «A választó-kerületek bizalmatlansági szavazata». 1889. «Nemzetállam és hivatalnok állam». 1890. «Önkormányzat». 1890.

Dr. **LECHNER KÁROLY** kolozsvári egyetemi tanárt s a psychologia egyik legkiválóbb művelőjét *levelező* tagúl ajánlja **Pauer Imre** rendes tag. Lechner Károly több mint 20 évi fáradhatatlan munkássággal és kutatással szerzett érdemeket az akadémiai tagságra.

A psycho-physika terén felmutatott eredményei méltán sorakoznak a külföldi e nemű kutatások eredményeihez, és a szakértők egyértelmű elismerését vívták ki. Nagyszámú dolgozatai közül csupán a következő monographiák, értekezések, tanulmányok felsorolásával kívánom indokolni ajánlatomat: 1. «Érzékeink». (Psych. töredék) 1872. 2. «A téboly agytáplálkozási zavarainak localisatiója». 1882. (Alapvető psychol. tanulmány.) 3. «Szellemi életünk fejlődés-sorában felmerülő hiányok és azoknak okai». 1882. 4. «Adatok a hallucinatioók localisatiójához». 1884. 5. «A kéreg-gátlásról». 1884. 6. «Az álomról». 1884. 7. «Az érzéki észrevevés elemi alkatrészei». 1884. 8. «Az érzéki észrevevés némely rendellenességeiről». 1888. 9. «A kedély neveléséről». 1889. 1890. 10. «Az izom-munka szerepköre értelmi műveleteinkben». 1890. 11. «A testgyakorlás befolyása szellemi működéseinkre». 1891. 12. «A psyché materialis alapja». 1891. 13. «A tudatosság ténye szellemi életünk eseményeiben». Különlenyomat az Athenaeumból 1892. Ezekon kívül még számos czikk, ismertetés német nyelven is, melyek mindannyian szerző kiváló szakképzettségéről tanúskodnak.

Dr. **NAGY FERENCZ** egyetemi r. tanárt *levelező* tagul ajánlja **Vécsey Tamás** r. t. Dr. Nagy Ferencz budapesti egyetemi r. ny. jogtanárt, jeles munkálkodása által kitünt magyar jogtudóst, a ki irodalmi dolgozataival a hazai tudományosságot előmozdítja, a kinek buzgó tevékenységére az Akadémiának szüksége van, levelező, tagságra ajánlom. Az ajánlott szakférfiu irodalmi s egyéb tudományos működéséről tájékoztat a következő jegyzék: I. Önállóan megjelent munkák: 1. «A kereskedelmi társaságok jogi természete különös tekintettel a főbb európai törvényhozásokra». Budapest, 1878. 2. «A kereskedelmi jog kézikönyve különös tekintettel a birói gyakorlatra». 1. kiad. Budapest, 1884., 2. kiadás Bpest, 1892—93. (864 lap). 3. «A polgári törvénykezés rendje Magyarországon». I. kötet. Bpest, 1889. 4. «A magyar kereskedelmi törvény kapcsolatban az arra vonatkozó törvényekkel, rendeletekkel, valamint a kir. Curia döntvényeivel». Bpest, 1879. 5. «1881: LIX. törvényczikk a polgári törvénykezési rendtartás módosítása tárgyában». Jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázattal. Bpest, 1881. 6. »1881: LX. törv.-czikk a végrehajtási eljárásról». Jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázattal. Bpest, 1881. II. Nagyobb értekezések: 1. «A kereskedelmi jog egysége a magyar korona területén, különös vonatkozással a német keresk. főtörvényszékre». (Jogtudományi Közl. 1876. folyam). 2. «A cégbejegyzés elmulasztásának jogi következményei». (Jogtud. Közl. 1877. évf.) 3. «A különbözeti ügyletek kereshetősége». (Jogtud. Közl. 1878. évf.) 4. «Néhány szó a jogi szakoktatás reformjához». (Jogtud. Közl. 1878. évf.) 5. «Az alapító fogalma a magyar keresk. törv. szerint». (Magyar Themis 1878. évf.) 6. «Uzsorarendszabályok». (Magy. Themis 1879. évf.) 7. «Az osztrák-magyar részvénytársaságok kötvényperei». (Magyar Igazságügy 10. kötet). 8.

«Adalékok jog- és államtud. szakoktatásunk történetéhez és statistikájához». (Magy. Igazságügy 11. köt.) 9. «A szövetkezetek alakítása». (Magy. Themis 1880. évf.) 10. «A váltójog nemzetközi egységesítése». (Magy. Themis 1880. évf.) 11. «Váltókezesség és avallum». (Jogtud. Közl. 1881. évf.) 12. «Az értékpapírok részfizetés melletti eladásának törvényes szabályozása». (Jogászggyűlési vélemény). 13. «A váltóképeség korlátozása». (Jogászggyűlési vélemény). 14. «A kereskedelmi ügyek tanához». (Magy. Igazs. 23. köt.) 15. «A közraktári és raktári vállalat». (Magy. Igazs. 24. köt.) 16. «A váltójog nemzetközi egységesítése és az 1885. évi antwerpeni congressus». (Magy. Igazs. 25. köt.) 17. «A polgári törvénykezés reformja». (Magy. Igazs. 25. 26. köt.) 18. «A polgári törvénykezés reformja. Törvényjavaslat a felebbvitelről a sommás eljárásban». (Magy. Igazs. 32. köt.) III. Egyéb irodalmi, tudományos és törvényelőkészítési működés: 1. Számos kisebb közlemény, ismeretetés, bírálat bel- és külföldi szaklapokban. 2. A magyar jogászggyűlésnek több ízben előadója és volt alelnöke. 3. A párizsi «Société de législation comparée» magyarországi levelezője s e minőségben állandó közvetítő a magyar és külföldi jogtudomány között. 4. Részt vett mint a kolozsvári egyetem képviselője az 1885. évi antwerpeni nemzetközi kereskedelemjogi congressuson. 5. Részt vett mint az igazságügy-miniszterium kiküldöttje az 1892. évi genuai nemzetközi tengerjogi congressuson, melyen osztályelnöknek is választott. 6. Az igazságügy-miniszter a múlt évben megbízta Nagy Ferenczet a tengeri magánjog codificatiójának tudományos előkészítésével.

Dr. **ÖREG JÁNOS** debreczeni ref. főiskolai tanárt *levelező* tagul ajánlja **Pauer Imre** r. t. Öreg János 1874 óta fejt ki szakadatlan tevékenységet a philos. és paedagogiai irodalom terén. Neveléstana három, tapasztalati lélektana és gondolkodástana két kiadást ért. Ethikai műve: «Erkölesiség szabadakarat nélkül», becses monographia, mely több figyelemreméltó reflexiót tartalmaz. Hasonirányú értekezései: «A szabadakatról»; «Büntény-e a philosophia?» az akarat és erkölciség problémáját fejtegetik megfelelő komolysággal és hő tárgyismerettel. Paedagogiai cikkei és értekezései: «A középtanoda újjászervezéséről». «A középiskolák reformjáról». «Tudományos vagy irodalmi legyen-e a nevelés». «A francia középoktatás és tanárképzésről». «A tanárképzésről». «Nyomorúságos nyelvtanítás»... kiváló szakismeretről és önálló felfogásról tanúskodnak. Műveinek teljes sorozatát az 1890. évi «Tagajánlások» füzete tartalmazza.

A II. B) ALOSZTÁLYBA.

FEJÉRPATAKY LÁSZLÓ levelező tagot *rendes* tagul ajánlja **Nagy Imre** r. t. A II. osztály B) alosztályában megürrült *rendes* tagságra Fejérpataky László levelező tag urat tisztelettel ajánlom. Őt nemcsak a történettudomány terén megjelent eléggé ismeretes kitünő munkálatai, hanem a diplomaticában és palaeographiában szakavatott s tudományos képzettsége és az általa tiz év óta szerkesztett «Turul» című heraldikai folyóirat s az abban megjelent kiváló tehetséget tanúsító dolgozatai érdemesítik arra, hogy a t. Akadémia *rendes* tagjává választassék. **UGYANŐT** ajánlja **Szilágyi Sándor** r. t. Fejérpataky László 1884-ben választatott meg levelező taggá, s 1889-ben a történelmi bizottság előadójává. Ez volt az első eset, hogy a rendkívül fontos és nagy horderejű bizottsági előadói tisztséggel, l. tag bizatott meg; — az ő elődjei Toldy, Fraknói, Pesty mind r. tagok voltak, s az ő megválasztását éppen l. tagsága óta kifejtett irodalmi működése indokolta, melyet legfőbb eredményeiben mutatok be: 1. «A királyi kancellária az Árpádok korában». 1885. 2. «Magyarországi városok régi számadás könyvei» (1885.), terjedelmes bevezetéssel. 3. «Gentilis bibornok magyarországi követségének okiratai 1307—1311.» (1885.) Bevezetéssel. A vatikáni könyv és levéltárakból közzétéve. 4. «Pápai tizedszedők számadásai 1281—1375.» (1887.) Terjedelmes bevezetéssel. A vatikáni levéltárból. E két utóbbi kiadvány a Monumenta Vaticana című nagy vállalatban jelent meg. E kötetel kapcsolatban nagyobb tanulmányt tett közzé a «Századok» 1887. évi folyamában «Pápai adószedők Magyarországon a XIII. és XIV. században» czímmel. 5. «Tapolczai Bertalan oklevél formulái a XIV. századból». Különnyomat a M. Könyvszemléből. (1887.) Az admonti könyvtárból közölve. 6. «Magyar Nemzeti zsebkönyv». (1888.) A M. Heraldikai és Genealogiai Társaság által megindított vállalatnak heraldikai és történelmi részét írta. Ezekon kívül feldolgozásai a specialis magyar diplomacia homályos és nem eléggé tisztázott pontjaira vetnek világot, mert fejtegetéseiben a józan kritika és alapos tudás előnyei egyesülnek, míg editióit lelkiismeretes correctség jellemzi. Attól fogva még kiváló munkával gazdagítá történelmi irodalmunkat. 7. «Kálmán király oklevelei» (1892.) Kálmán király két, általa felfedezett oklevelének facsimiljével. 8. Anonymus hasonmás kiadásához a megoldás és javított fordítás. (1892.) De ezen önálló munkákkal még koránt sincs kimerítve irodalmi működése. Ezekon kívül számos közlemény a «Századok»-ban, Archaeologiai Értesítőben, «Turul»-ban, mely utóbbi heraldikai és genealogiai szaklapnak tizenegyedik éve szerkesztője. Az Akadémia Történelmi Bizottságának 1889. év végétől kezdve előadója. Első sorban a specialis diplomacia, továbbá a történelmi segédtudományok (heraldika, sphragistica stb.) művelője. Három éve a Zsigmondkori oklevéltár szerkesz-

tésével lévén megbízva, e czélból a legszélesebb alapokra fektetett levéltári kutatásokat végzi. Mint az Akad. Értesítőben közzétett jelentései tanúsítják, eddig e czélból 60-nál több nagy levéltárat kutatott át, összegyűjtve belőlök a Zsigmond-kori oklevél anyagot. Nekem, mint a Történelmi Bizottság helyettes elnökének, az utóbbi években, gyakori érintkezésem volt vele, s a diplomaticai téren, forrás-edíciók kiadása és feldolgozó minőségben kifejtett kiváló érdemeinek teljes méltatása mellett ez volt az egyik indító ok, hogy rendes taggá megválasztását a legmelegebben ajánlom.

BUBICS ZSIGMOND kassai püspököt, *levelező* tagul ajánlja **Pulszky Ferencz** t. t. Levelező tagnak ajánlom Bublics Zsigmond kassai püspököt, ki számos cikket írt az Archaeologiai Értesítőbe és Századokba, továbbá «Magyarországi várak és városoknak a m. n. Múzeum könyvtárában létező fa és rézmetszetei» 1880. és nagyszabású munkáját: «Cornaro Frigyes Jelentései Buda várának ostromáról és visszavételéről» 1891. számos nagybecsű jegyzetekkel és rézmetszettekkel illusztrálva. **UGYANÓT** ajánlja **Thaly Kálmán** r. t. Bublics Zsigmond kassai r. kath. püspök magyar tudományos — különösen történelmi, műtörténelmi és régészeti — irodalmunk régi pártolója és művelője. Tudomány-pártolói működése oly széleskörű és jelentékeny, hogy e téren szerzett bokros érdemeiért méltó volna a Magy. Tud. Akadémia tiszteleti tagságával való kitüntetésre. Miután azonban a II-ik osztályban tiszteleti tagsági hely jelenleg üresedésben nincs; miután továbbá Bublics, mint a hazai történelmi és régészeti irodalom s bűvárlat buzgó munkása is maradandó érdemeket szerzett: van szerencsém őt az üresedésben lévő levelező-tagsági helyek egyikére a b) alosztályban, tisztelettel ajánlani. Ajánlatom megokolásául, Bublicsnek évtizedek óta a szakközlönyökben megjelent kisebb tanulmányai mellett főként a következő három önálló, igen becses munkájára hivatkozom: 1. «Magyarországi várak és városoknak a Magy. Nemzeti Múzeum könyvtárában létező fa- és rézmetszetei. Ismerteti B. Zs.» Budapest, 1880. (Nagyszámú hasonmással.) 2. «Hivatalos jelentés Belgrád (Nándor-Fehérvár) elvesztéséről 1690-ben». Közli Bublics Zsigmond. 3. «Cornaro Frigyes velencei követ jelentései Buda várának 1686-ban történt ostromáról». Magyar fordítással és történeti bevezetéssel ellátta Bublics Zsigmond. Budapest, 1891. (Díszkiadás.) Maga e legutóbb felsorolt nagyszabású és hervadhatlan értékű forrásmű, tágkörű történelmi ismeretről tanuskodó szakszerű, nagyon bő és kiváló becsű bevezetésével, elegendő volna, Bublics minden egyéb e téren kifejtett munkálkodása nélkül is, számára az akadémiai levelező tagság koszorúját biztosítani. Ugyanazért őt ily tagságra megválasztani a legmelegebben ajánlom és javaslom.

Dr. **DEMKÓ KÁLMÁNT**, a lőcsei m. kir. főreáliskola igazgatóját, *levelező* tagul ajánlja **Fejérpataky László** lev. tag. — Demkó Kálmán mintegy másfél évtized óta szorgalmas és tehetséges munkása a magyar történettudománynak. Eredeti, levéltári forrásokon alapuló művei leginkább a magyar művelődéstörténet és a régi magyar városi élet múltját és egyes érdekesebb fejezeteit világítják meg. Kiváló érdemeket szerzett a felsőmagyarországi levéltáraknak — első sorban a Szepesmegye területén levőknek — megismertetése és átkutatása terén. E nembeli fáradozásainak eredményeként a «Szepesmegyei Történelmi Társulat» kiadványaiban, a «Századokban», a «Történelmi Tárbán» számos dolgozata és közleménye jelent meg. Az említett társulatnak, melynek titkára, tőle szerkesztett «Évkönyvei» tartalmuk érdekességére és becses voltára nézve, a legértékesebbek közé tartoznak, a vidéki történettudomány termékei közt. Önállóan megjelent nagyobb művei közül kiemelendők: «A polgári családélet és háztartás Lőcsén a XVI. és XVII. században» (1882.) című értekezése, mely mintegy előzője az Akadémia kiadásában 1890-ben megjelent nagybecsű munkájának: «A felső-magyarországi városok életéről a XVI. és XVII. században», mely az adatok gazdagságánál és ügyes csoportosításánál fogva egyike e téren legértékesebb termékeinknek. Az Akadémiai Értekezések sorozatában 1891-ben becses dolgozata látott napvilágot. «A régi szepesi jogról». Míg legújabbán (1892-ben) közzétette a magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlésének állandó központi választmányától jutalommal kitüntetett nagy művének, «A magyar orvosi rend történeté»-nek első kötetét. Azon elismerésre méltó buzgalom, melylyel művelődésünk történetének egyes érdekesebb fejezeteit eredeti forrástanulmányok segítségével megvilágítani igyekeznek, a másfél-évtized óta kifejtett buzgó tevékenység, melynek gazdag gyümölcseiből csak néhány újabb terméket soroltunk föl, és végre azon körülmény, hogy történetírásunknak épen azon ága, melyet Demkó Kálmán művel, Akadémiánkban alig van képviselve: indokoltá tesz ez ajánlást, melynek eredményes volta tagjaink számát e kitüntetésre teljesen méltó szakférfiúval növelné.

GÉRESI KÁLMÁN debreczeni főiskolai tanárt *levelező* tagul ajánlja **Zsilinszky Mihály** l. t. Mellözve számos tudományos czikkeit, melyek tőle eddig megjelentek, különösen a «Gr. Károlyi család oklevéltár»-ának kiadását kívánom kiemelni, mint olyat, mely őt érdemessé teszi arra, hogy akadémiánk tagjai közé választassék. Ugyanis akadémiánknek még ma is egyik lényeges feladatát képezi a hazai történelmi kútfőknek, okleveleknek és emlékeknek összegyűjtése és kiadása. Géresi húsz év óta fáradhatatlan tevékenységet fejt ki e téren, és pedig oly alapossgal, oly kitartással, mely figyelmet érdemel. Oroszországban tett tanulmányaival és szerzett nyelvismeretével oly téren is szolgálatokat tehet Akadémiánknek és a hazának, melyen eddig igen kevesen mozoghattak nyelvismeret hiánya miatt.

KANDRA KABOST, egri egyházmegyei papot, az egri káptalan könyvtárnokát, *levelező* tagul ajánlja **Pór Antal** r. tag. Kandra Kabos irodalmi működése meghalad két évtizedet. «Szihalom a multban és jelenben», «Régészeti és történelmi levelek Borsodmegyéről», «Adalékok az egri egyházmegye történelméhez» című értekezései, melyek az «Egri egyházmegyei közlöny»-ben és «Borsod»-ban a hetvenes évek elején megjelentek, valamint «Az egri káptalan története», mely jelenleg ugyanezen káptalan bírálata alatt van, jelzik a két határt, melyek közt mintegy nyolczvan dolgozat látott napvilágot. Ezek közül «Bábolna és környéke», «Böngészet az egri káptalan levéltárában», «Borsod és Szabolcs fő- és alispánjai», «Borsod a kőkorban», «Bakocs Tamás saját vallomása eredetéről», «Az Aba származású Debrei család», «Diós-Győr vára», «A sombaty—pankótai főesperesség», «Erne bán és fiai», «Jelentés a Csáki-féle missilis levelekről», «A sárvári várispánság», «Volt-e Szerencs vármegye?» «A Mátraalji síkság», «Szabolcs vármegye alakulása» és mások, melyek az «Akadémiai Értekezések» során, a «Századok»-ban, «Archaeologiai Értesítő»-ben, «Az osztrák-magyar monarchiában» és «Turul»-ban — azonképen «Bene vára a Mátrában» és «Aba Samu király», melyek önállóan megjelentek, közönségesen ismeretesek és mindnyájunk keze ügyébe esnek, rég meggyőzhették a t. Akadémiát arról, hogy Kandra Kabos mélyreható bűvár, finom észlelő, ép fölfogású és domborúan alakító történetíró, ki még a kovából is kiüti a történeti igazságot, éles dialectikájával, zamatos nyelvvel, regélő előadásával egyaránt meggyőzi és gyönyörködteti az olvasót. A szó teljes értelmében monographus. Heves-, Borsodmegyéknek és vidékének, Palóczországnak, mint ő mondja, s az egri főegyházmegyének történeti régiségeit fölkeresve, magyarázta, közkeletűvé tette, a közönség érdeklődését a történeti tudomány iránt fölbresztette, hazaszeretetét élesztette. Felkutatott immár és értelmezett számos nagybecsű okiratot és adatot; milyenek: «Liber s. Johannis», «Bakocs Codex», «A váradi Regestrum kútfői értelmező glossákkal kísérvé», «Egy 1104. évi okirat taglalata», «Néhány adat Bessenyeiről», «A beeli apátságot illető oklevél 1245-ből», «Szendrói regesták», «Adatok a kis-várdai sz. László építette egyház történetéhez», «Középkori egyházaink némelyikéről», «A szemerei egyházzól», «A siroakai várnagnak adott utasítások», «Almagyar határjárása», «A kácsi apátságra vonatkozó okirat 1291-ből», «A veresmarti pálos monostorra vonatkozó néhány okirat 1400-ból» Irt számtalan helyi történetet; milyenek: «Hevesmegye székhelyei», «A zombori, borsodi főesperesség», «Az egri jogakadémia ifjúkora», «Az eger-szalóki plébánia», «A kállai egyházak», «A segedelem-völgyi karthausiak», «Mi állott hajdan Egerben a török mecset helyén?» «A régi káptalanszer Egerben», «Eger száz évvel az előtt», «Eger 1697-ben», «Eger középkori utcái», «A schlangenmundi (zalánkeméni) prépostság», «Paraszt és nemes vármegye», «A kácsi apátság», «Heves vármegye ezer év előtt», «Heves vármegye

főispánjai». «Hol volt a mohi csata 1241-ben?» sat. Mintázott nem egy történelmi jeles alakot; milyenek: «Barkóczy Ferencz», «Eszterházy Károly», «Debrői István». Se helyt lehetetlen, hogy a már említettekén kívül újra ne érintsem — szerintem — legsikerültebb művét, melyben Aba Samu királyt, nagy elmeélel, széles kutatások alapján a kellő történelmi világitásba helyezi. Végre nem utolsó érdeme, hogy ő alapította «Adatok az egri egyházmegye történelméhez» című történelmi szaklapot, mely immár VIII. évfolyamát kezdte meg, melyet 1885-től 1888-ig ő szerkesztett, és melyben legtöbb dolgozata meg is jelent. Ezek után — úgy hiszem — jó lelkiismerettel ajánlhatom Kandra Kabost a t. M. T. Akadémia kegyeibe.

Dr. **MARCZALI HENRIK** egyetemi magántanárt *levelező* tagúl ajánlja gróf **Szécsen Antal** t. t. Marczali Henriknek már eddigi működése is sokkal mélyebb nyomot hagyott a magyar történetírásban és kútfőkritikában, hogysem szükségesnek tartanám hosszan ajánlani. Maga az Akadémia is többször igénybe vette közreműködését s a jól megoldott feladatokért az elismerésnek ez a nyilvánulása, hogy az Akadémia őt tényleg is kebelébe fogadja, eddigelé elmaradt. Az Árpád-kori kútfőkről irt alapos és beható s a külföld által elismeréssel fogadott munkája birta rá az Akadémia Történelmi Bizottságát, hogy a millenium alkalmából a latin források kritikai s jegyzetekkel ellátott kiadásával őt bizza meg. Még korábban közzétette a Történelmi Társaság s külön is «Regesták a külföldi Levéltárakból» című munkáját, melyet a külföld nevezetesebb levéltáraiból gyűjtött össze s a feldolgozóknak hasznos útmutatóul szolgál, s most is sokszor idéztetik. «II. József császár kora» forrástanulmányokon alapuló beces munka, mely e kiváló uralkodó korának sok fontos részletét új világitásban tünteti fel. «Mária Theresia»-ja már kidolgozás tekintetében is a legjelesebb magyar biographiák sorában foglal helyet s a nagy királyné befolyását hazánkra s annak történelmi fejlődésére művészi tollal ecseteli. A «Legujabb Kor Története» is egy minden tekintetben figyelemre méltó alapvető munka. Értekezéseinek száma ezen kívül is kötetekre menne s alapos ismeret és tágas látkör jellemzik. Meg vagyok arról győződve, hogy bevonva Akadémiánk kötelékébe, ennek jövőre is hasznos szolgálatakat tehet s ezért megválasztását melegen ajánlom. **UGYANŐT** ajánlja **Majláth Béla** l. t. Hivatkozással a Magy. Tud. Akadémia ügyrendének V. 12. §. első és második bekezdésére, van szerencsém dr. Marczali Henrik kiváló történetírót a M. T. Akadémia levelező tagjául ajánlani. Sokkal ismeretesebb dr. Marczali Henriknek a történetírás terén kifejtett irodalmi munkássága, alapos tudományos készültsége, mely méltó és általános elismerésben részesült úgy a sajtó, mint az olvasó közönség, valamint a szakférfiak körében, sem hogy itt szükséges volna nagyszámú önálló munkáit, dolgozatait, közleményeit felsorolni. Elégnek tartom reá mutatni, az újabb kor történetét

tárgyaló terjedelmes nagy és alapos munkáira, melyekkel bőven reá szolgált arra, hogy a M. Tud. Akadémia levelező tagjául megválassza; biztosítván a II. osztály b) alosztályának egy olyan tudományos munkaerőt, mely tudás és tehetség szempontjából a történelmi irodalom terén díszére fog válni a M. Tud. Akadémiának.

Dr. **SZENDREI JÁNOS** urat, a régészeti és embertani társulat titkárát *levelező* tagul ajánlja **Pulszky Ferencz** t. t. Szendrei János, a régészeti és embertani társulat titkárát, a műemlékek országos bizottságának tagját, továbbá az Akadémia Archaeologiai és hadtudományi bizottságának tagját, és a történelmi, heraldikai és néprajzi társulatok választmányi tagját, kit a kormány 1890-ben a közép európai hadi múzeumok tanulmányozására kiküldött. Munkáit az alábbi ajánlás sorolja elő. **UGYANÓT** ajánlja **Myskovszky Viktor** l. t. Van szerencsém dr. Szendrei Jánost, az országos régészeti és embertani társulat buzgó titkárát, a műtörténelmi és archaeologiai szakma művelőjét — ez évben megújítva kérésemet — a II osztály levelő tagjául ajánlani. Tavalyi ajánlatása óta a M. Tud. Akadémia Hadtörténelmi bizottságának kültagjául, a néprajzi társaság választmányi s a néprajzi múzeumot szervező bizottság tagjául választatott. Nagyobb művei: «Catalogue descriptif et illustré de la Collection de Bagues de Madame Gustave de Tarnóczy». Avec 300 gravures, Paris. A Lévy. «A gyűrű történelmi és műtörténelmi szempontból.» Budapest, 1890. «Az orsz. régészeti és embertani társulat Évkönyve 1886—88.» «Közleményei az az Archaeologiai Értesítőben.» «Csoma József régiség-gyűjteménye.» «A lajta-ujfalusi lelet.» «Perényi Imre nádor ingóságai 1497-ben.» «A pozsony-széleskúti gyűrű-lelet.» «Szolnok eleste 1552-ben.» Hadtörténelmi közlemények: «Egy XVII-ik századbeli magyar huszárezredes szerződötetése.» «Magyar hadi szabályzatok és utasítások a XVII. században.» Hadtörténelmi okmánytár. Az ecsedi vár 1619-ben. Művészeti ipar: «Régi selyemszövetek gyűjteménye.» «A Habánok története Magyarországon és a Habán majolica.» Turul: «Három czimere levél.» «A kövesdi Boer család czimere.» «Liptómegye őskori telepeiről.» «A képzőművészet remekei», II. kiadás. Eperjes Divald Károlynál. Dr. Szendrei János sok oldalú és sikeres irodalmi munkássága érdekes adalékul szolgál archaeologiánknak; műveinek némelyike feltűnést keltett s a szaktudósok figyelmét is magára vonta. Megválasztása által Akadémiánk egy buzgó, kitarító munkásságú és szakmájában képzett tagot nyerne.

Dr. **WERTNER MÓR**-t Pozsony vármegye t. főorvosát, a Magyar Heraldikai és Genealogiai Társaság választmányi, a berlini «Herold» és a bécsi «Adler» hasonló célú társaságok levelező tagját, a M. Tud. Akadémia *levelező* tagjául ajánlja **Pór Antal** r. t. Ha fáradni nem tudó, kitarító szorgalom s annak fényes eredményei: a

teljes jártasság a hazai és külföldi történeti kútfőkben, merész és biztos kombináció, számos történeti új adat föl kutatása, értékes felfedezések. a történeti tudomány előbbre vitele és nagybecsű publikációk jogcímét adnak akadémiai tagságra: akkor nem méltatlant ajánlok dr. Wertnerben a t. M. Tud. Akadémia kegyes figyelmébe. Nem szándékozom ismételni ama dicséreteket, melyekkel t. tagtársunk, Ortvay Tivadar, dr. Wertnert hasonló alkalomból már 1887-ben érdeme szerint elhalmozta; még kevésbbé szándékozom dr. Wertner száz dolgozatát, melyek alapján Ortvay Tivadar őt akkor I. tagul ajánlotta, újra felsorolni; sőt az azóta megjelent, ismét száz dolgozatával se hozakodom elő: csak legújabb önálló műveit és jelesb értekezéseit akarom a t. Akadémia emlékezetében mintegy megújítani. Ezek: «A középkori délszláv uralkodók genealogiai története. 1891. 8r. 266 lap és 12 önálló genealogiai tábla. «A magyar nemzetségek a XIV. század közepéig. 1891—92. Két 8r. kötet 327 és 463 l. Számos genealogiai táblával. «Die Grafen von Mattersdorf-Forchenstein». (Nagy-Marton und Fraknó) 1889. 8r. 91 l. «Die Grafen von St. Georgen und Bösing. 1891. 8r. 98 l. «IV. Béla király története», most szedik, mintegy 15 fv. «Az ónodi czudarok». «A Drugethek genealogiájához». «Az Athéniak», «Az óvári Wolfart család». «A Frankóiak». «A Tornaiak ősei». a «Turul» 1891—92. évfolyamban megjelent értekezések. «Moys nádor és családja, «Keményfia Lőrincz nádor». «A Csukárdiak a Századokban (1891—93.) jelentek meg. «Genealogie in Ungarn 1887—91.». «Oesterreicher in Arpaden-Urkunden.» «Narad aus Oesterreich». «Schlesisch-ungarische Allianzen.», melyek részint a «Herold»-ban, részint az «Adler»-ben derítettek fényt a magyar tudományra. Végére hagytam, hadd csattanjon! dr. Wertner legszebb művét, melynek címe: «Az Árpádok családi története» (629 8r. lap több genealogiai táblával, 1892.). E nagy munka, mint azt szigorú bírálója, Akadémiánk egyik érdemes tagja jellemzi. «rendszeres és tudományos alapon álló genealogiát nyújt, mely föltárja a helytelenségeket, a hiányokat, és megállapítja a tiszta valóságot. Olyan forrásmunka, milyennel mind ez ideig nem dicsekedhetett irodalmunk.» (Erdélyi Múzeum, 1892. 641.)

WOSINSZKY MÓR-t, apari esperes-plébánost *levelező* tagul ajánlja **Báró Nyáry Jenő** tiszteleti tag. Wosinszky Mór, ki tudományos ásatásai által már régebben méltán feltűnést keltett s az ősrégészeti irodalom terén elismerésre méltó tevékenységet fejt ki, a M. T. Akadémia levelező tagjául több ízben ajánlatott. Évek óta fáradhatatlan kitartással és sikerrel folytatott e tevékenysége országszerte ismeretes. Az 1889-iki «Akadémiai Értesítő» 22 tételben sorolja elő munkáit, az 1890-iki pedig négy újabb dolgozatát említi fel. 1889 óta 17 kisebb-nagyobb dolgozatot írt, melyek részint az «Archaeologiai Értesítő» füzeteiben közöltettek, részint pedig mint önálló művek adtak ki. Ez utóbbi külön kiadású művei a következők: «Leletek a lengyeli őskori telep-

ről) (II-ik kötet); «Das prähistorische Schanzwerk von Lengyel» (II. és III. k.); «Az őskorszak zsugorított helyzetű temetkezése», kivonat tosan felolvasatott a M. T. Akadémia 1890. decz. 8-án tartott ülésében; «Les analogies entre les fouilles de Lengyel et celles de la Grèce et de l'Asie-Mineure» felolvasatott a párisi «Académie des Inscriptions»-ban; «L'Attitude réplée des morts aux temps préhistoriques», Páris, 1893, Alphonse Picard-nál. Lankadatlan munkássága bizonyítékául megemlítendőnek vélem még, hogy legújabban is a M. T. Akadémia II. osztálya titkári hivatalába három terjedelmesebb értekezést, az «Arch. Értesítő» számára pedig hat cikket küldött be. Jelenleg «Tolnavármegye őskorszaka» című művén dolgozik, melynek első kötetét már be is végezte. Működése méltánylásául a M. T. Akadémia arch. bizottsága, legújabban pedig a római arkádok Akadémiája és a müncheni anthropologiai társulat levelező tagnak választá meg. A fentebbiekben röviden jelzett érdemei alapján őt ez alkalommal is levelező taggá leendő megválasztásra ajánlom. **UGYANÓT** ajánlja **Hampel József** r. t. Van szerencsém főt. Wosinszky Mór apari esperesplébános urat a M. T. Akadémia II. osztályának b) osztályába levelező tagul ajánlani. Érdemes munkatársunkat, Wosinszky Mór urat Pulszky Ferencz már 1889-ben, 1890-ben és 1891-ben ajánlotta I. tagul és miként akkor megérdemlette volna a t. Akadémia részéről az elismerést, úgy most is, mint az azóta szüntelenül folytatott becses irodalmi munkássága tanúsítja, méltó e kitüntetésre. Legtöbb dolgozata a hazai praehistorikus kor fölvilágosítását tűzi ki céljául és e cél-eredeti adatok nagy mennyiségének közlése és a tudományos irodalom kellő fölhasználása által kedvező sikerrel el is éri, úgy hogy Wosinszky értekezései a hazai praehistorikus szakirodalom szempontjából majdnem egytől-egyig nyereségül tekinthetők. Műveinek lajstromát ide zárom. Az 1889-iki «Akadémiai Értesítő» (99—100. lapon) 22 tétel alatt sorolja elő munkáit. Az 1890-iki «Akadémiai Értesítő» négy újabb dolgozatát említi. Azóta megjelent: «Leletek a lengyeli őskori telepről» című munkának II-ik kötete. «Das prähistorische Schanzwerk von Lengyel» cz. II. és III. kötete Virchow Rudolf tanár s több külföldi szaktekin-télynek dolgozatával, «Bonyhádvidéki bronz-lelet» Arch. Ért. 1890. 29—42. lap. «A hasogatott kőszközők néhány ritkább alakja» Arch. Ért. 1890. 141—146. lap. «A nagymányoki népvándorlaskori sírlelet» Arch. Ért. 1890. 432—435. lap. «Ráczegresi leletek» Arch. Ért. 1891. 50—56. lap. «Az őskorszak zsugorított helyzetű temetkezése» körülbelül 3—4 nyomtatott ívre terjedő értekezés, felolvasatott a M. Tud. Akadémia 1890. évi december 8-án tartott ülésében. «Őskorszaki kagyló-ékszerek» Arch. Ért. 1891. ápril havi füzetében. «Praehistorikus talpcsőves edények» Arch. Ért. 1891. 211—224. lap. «Ásatások Gerjenben» Arch. Ért. 1891. 301—312. lap. «Kaposvölgyi népvándorlaskori üst» Arch. Ért. 1891. 427—431. lap. «Gerjeni ásatások 1891-ben» Arch. Ért. 1892. 212—220. lap (második közlemény). «A harczy földvárrol»

1892. 339—341. lap. «Az abaligeti cseppkőbarlang és a közelében levő római kori sírhalmok» Arch. Ért. 1892. 410—413. lap. «Les analogies entre les fouilles de Lengyel et celles de la Grèce et de l'Asie-Mineure». Felolvastatott a párisi Academie des inscription-ban. «L'attitude repliée des morts aux temps préhistoriques». Megjelent Párisban Alphonse Picardnál 1891. 32 lap. Ez elősorolt dolgozatok között van három-, két- és több egykötetes munka. Jelenleg «Tolnavármegye őskorszaka» című munkán dolgozik, s ebből az első vaskos kötetet már befejezte.

Dr. **HUBER ALFONZ**-ot *külső* tagnak ajánlja **Szilágyi Sándor** r. t. Huber Alfonz a bécsi egyetemen az osztr. tört. nyilv. rend. tanára, egyike a legalaposb. legérdemesb német történészeknek. Számos műveiben Ausztria, Magyarország, Tyrol és a német birodalom közép- és újkori történeteit világítja meg. Ránk nézve különös érdekléssel bírnak következő művei: *a*) «Die Regesten des Kaiserreiches unter Karl IV. 1346—1378, mely a Böhmer-féle Regesta Imperii 8-ik kötetét képezi és 87 quart nyomott íven kritice elemzi a mondott kor összes okleveli és elbeszélő kútfőit. *b*) «Oesterr. Geschichte», melynek eddig négy vastag kötete jelent meg. A negyedik kötethez, mely 1525—1609-ig terjed, már a szerző megtanult magyarul s a XVI. századbeli magyar történelemről szóló magyar irodalmat mind felhasználta, előkerítette s az egész német világgal ez által megismertette. *c*) Specziálisan magyar történettel foglalkoznak ezután Hubernek következő nagyobb részben monographiaszerű értekezései, melyek legnagyobb részénél mint úttörőt kell tekintenünk. 1. «Studien über die Geschichte Ungarns im Zeitalter der Arpaden» és «Archiv für oesterr. Geschichte» 65-ik kötetében. E tanulmányok *a*) Imre és András vonásait. *b*) Gertrud királyné megöletését, *c*) András és IV. Béla viszályait, *d*) Magyarország belviszonyait Kún László és *e*) III. András idejéből világítják meg. 2. «Ludwig von Ungarn und die ungarischen Vasallenländer.» Az Archiv 66-ik kötetében. Kritikai becses tanulmány Magyarország és a Balkán államok viszonyairól a XIV. században. 3. «Die Gefangennehmung der Königinnen Elisabeth und Maria von Ungarn und die Kämpfe Sigismunds gegen die neapolitanische Partei und die übrigen Reichsfeinde in den Jahren 1386—1395.» Az Archiv 66. kötetében. 4. «Die Kriege zwischen Ungarn und Türkei 1440—1443.» Az Archiv 68. kötetében. 5. «Die Erwerbung Siebenbürgens durch König Ferdinand I. im Jahre 1551, und Bruder Georgs Ende.» Végre 6. «Die Verhandlungen Ferdinands I. mit Isabella in Siebenbürgen 1551—1555.» Az Archiv 78-ik kötetében. Ez Huber Alfonz történelmi működése azon részének, mely minket magyarokat is közelebről érdekel rövid vázlata, ő nemcsak megérdemli, de mondhatni teljesen ki is hívta Akadémiánk kitüntető elismerését. Megtanulta a magyar nyelvet, hogy a magyar történelmi forrásokból merithessen, s ezeket ő lelkiismeretesen fel is használja. Ő neki valóban sokat köszönhetünk abban a tekintetben is, hogy történetünk legszebb világításban mutatott be a külföldnek.

A III. A) OSZTÁLYBA :

HELLER ÁGOST levelező tagot *rendes* tagnak ajánlja **Schuller Alajos** r. t. Hivatkozva a mult évi tagajánlásra, melyben Heller úrnak 1892-ig terjedő tudományos munkásságát ismertettem, csak röviden kívánom jelen ajánlásomat indokolni. Heller úr egyike azoknak, a kik a tudományos Akadémiának régi óhaját teljesítik, midőn nem csupán értekezések, illetőleg rövidebb dolgozatok közlésére szorítkoznak, hanem azonkívül nagyszabású, mondhatni monumentális munkákat is írnak. Ilyennek mondható «A physika története a XIX. században» című munka, mely a M. Tud. Akadémia megbízásából készült s melynek I-ső kötete a m. kir. természettudományi társulat kiadásában már megjelent, II-ik kötete pedig most van sajtó alatt. Ez a munka nemcsak hazánkban aratott osztatlan elismerést, hanem előrelátólag más nyelvekre is le fog fordíttatni, a mikor a magyar tudományosságnak még szélesebb körökben is becsületére fog válni. Maga ezen egyetlen munka is felbátorítana arra, hogy Heller urat a *rendes* tagságra ajánljam. Heller úr azonkívül, hogy az említett történelmi munkában foglalt óriási anyagot rövid pár év alatt feldolgozta, időközben még számos kisebb, de azért épen nem jelentéktelen közlemények megírására is talált időt, melyek közül e helyen csak a mult évi tagajánlás óta megjelenteket bátorítok meg felsorolni. «Az idő meghatározásáról és jelzéséről», a budapesti II. kerületi állami reálskola 36-ik évi jelentésében; «Werner Siemens» a Természettudom. Közönyben; «Friedrich Paulsen. Einleitung in die Philosophie»; nagyobb könyvismertetés az «Athenaeum philosophiai és államtudományi folyóirat I-ső évfolyamában: «Ohmnek a galvánláncczra vonatkozó, feledésbe ment egyik értekezéséről», előterjesztette az Akadémia III. osztálya febr. 13-iki ülésén. Ezekon kívül közzé tett könyvismertetések a «Math. és Physikai Lapok»-ban és az «Akad. Értesítő»-ben és közreműködött a «Pallas Nagy Lexikon»-ában a physikára vonatkozó czikkek szerkesztésében.

KLUG NÁNDOR lev. tagot, a budapesti egyetemen az élettan ny. r. tanárát a III. osztály A) alosztályába *rendes* tagul ajánlja **Than Károly** *rendes* tag. Sok évre terjedő folytonos tudományos munkássága alapján választatott meg levelező taggá. Kísérleti buvárlatainak legnagyobb részét a M. Tud. Akadémiában és az Orvosi Hetilapban tette közzé, melyeknek egy része külföldi folyóiratokban is megjelent. Munkálatainak jegyzéke az Értesítő XIX. évfolyamában, valamint az 1890-iki és 1892. évi tagajánlásokban vannak felsorolva. Régiebb és újabb munkálatai közül e helyen főképen azokat emelem ki, a melyek az élettani physika és chemia körébe vágók. «A bőr hővezetése.» (Orv. Hetilap 1873.) «Physikai vizsgálatok a dobos és nem dobos kopogtatás hangjáról.» (O. H. 1874.) «A színérzés indirekt látás mellett.» (Akad.

érték. 1895.) «A dobos kopogtatás hang- és lángképe.» (O. H. 1876.) «A hőmérsék érzékének élettanához.» (O. H. 1876.) «A szemfénytörő közegeinek hőszugártörő képességéről.» (Akad. ért. 1878.) «A látó bibor magaviselete sötét kősugarak irányában.» (Kol. ért. 1880.) «A szénsav és oxigén hatása az emlősök szívének működésére.» (U. o. 1882.) «A vastagbél Lieberkühn-féle mirigyei váladékának emésztő hatásáról.» (U. o. 1883.) «A bőr szerepéről a szénsav-kiválasztás körül békánál.» (U. o. 1884.) Legutóbb közzétett idevágó dolgozata «Az izom munka befolyása a phosphorsav kiválasztására és ennek oka.» (M. T. Akad. 1893.) Ebben kimutatja, hogy munkavégzés közben a phosphorsav kiválasztása növekszik, ennek oka pedig az, hogy munka közben az izomban savak (tejsav) képződnek. Az ilyen fokozódott kiadást a szervezet a következő napokon a kiadás csökkentésével compensálja. Végül «Az ember-élettan» című tankönyvének 1892. jelent meg 2-ik átdolgozott kiadása. A felsorolt értekezések, valamint ez utolsó műből is kiderül, hogy szerzőjük buvárkodásainak céljaira a physika és chemia módszereit nemcsak fel tudja használni, hanem az élettannak épen azon kérdéseiben, melyek e módszerek felhasználásait igénylik, fontos új igazságokat képes megállapítani. Igen termékeny tudományos munkássága alapján, mint az élettan physikai, kivált pedig chemiai részének kiváló buvárá, ajánlom rendes taggá való megválasztását a III. A) osztályba.

CZÓGLER ALAJOS, budapesti állami főreáliskolai tanárt *levelező* tagul ajánlja Heller Ágost lev. tag. Czögler Alajos tevékeny tagja a természettudósok fiatalabb nemzedékének. A «Physika története Életrajzokban» című nagyobb terjedelmű művét a Kir. Magyar Természettudományi Társulat jutalomdíjra érdemesíttette, s azt 1882-ben «Könyvkiadó vállalatá»-ban ki is adta. Ugyane Társulat megbízásából szerkesztette Czögler «Fizikai egységek» című jeles kis művét, mely a physikában előforduló egység-relatiókat rendszerbe foglalva előadja. Ezen, 1891-ben megjelent, munkát ugyan e tárggyal foglalkozó német műve előzte meg, mely 1889-ben Lipcsében «Dimensionen und absolute Maasse» cím alatt jelent meg. A tanirodalom terén az ajánlott szintén fejtett ki serény tevékenységet. A középiskolák felsőbb osztályai számára önálló tankönyvet írt, mely a physika tanítására vezérfonálul szolgálhat; ezenkívül más szerzők tankönyveit dolgozta át. Önálló művein kívül több idegen nyelvű tudományos művet ültetett át magyar nyelvre; ezen fordítások természettudományi irodalmunkat több igen becses munkával gazdagították. A felsorolt nagyobb dolgozatain kívül Czögler számos bel- és külföldi tudományos folyóiratban közölt kisebb dolgozatokat és értekezéseket, úgy a «Budapesti Szemlé»-ben, a «Természettudományi Közlöny»-ben, a «Tanáregyesületi Közlöny»-ben, továbbá a «Praktische Physik» és a «Zeitschrift für Realschulwesen» című folyóiratokban. Ezek az értekezések részben tisztán tudományos kérdésekkel foglalkoznak, részben pedig didaktikai

kérdésekre vonatkoznak. Czögler Alajos tudományos képzettsége és munkakedve biztosítékot látszik nyújtani arra nézve, hogy benne, ha megválasztatnék, az Akadémia céljait tevékenyen előmozdító tagot nyerne.

Dr. **HANKÓ VILMOS** budapesti főreáliskolai tanárt *levelező*-tagul ajánlja **Lengyel Béla** l. t. Hankó Vilmos 1877. óta szakadatlan munkásságot fejt ki s munkaköre felőleli nemcsak a szigorú, szakszerű chemiai buvárokodást, hanem a paedagogiai és népszerű irányt is. Tudományos dolgozatainak egy része a M. Tud. Akadémia támogatásával készült s ezek, valamint a többiek is, nagyobbára a M. Tud. Akadémia kiadványaiban jelentek meg. Dolgozatainak egyenként való felsorolását ezúttal mellőzöm s hivatkozom e tekintetben mult évi ajánlatomra, melyben Hankó Vilmos munkálkodása részletesen fel van tüntetve. Hankó Vilmos tudományos törekvését — nézetem szerint — a M. Tud. Akadémiának méltányolni kell, mert szakszerű értekezései a tudományos kritikát kiállják; de különösen méltánylandó az, hogy mint középiskolai tanár sokoldalú tanári elfoglaltsága mellett is tudott tudományos eredményeket felmutatni. Érdemeit növeli az, hogy ez eredményeket erős küzdelemmel érthette el; mert köztudomású, hogy középiskoláinak laboratoriumai, kivált vidéken, hol Hankó Vilmos huzamosabb ideig működött, hézagosan vannak felszerelve; hogy szakkönyvtárakkal, sőt gyakran nagyobb kézikönyvekkel sem rendelkeznek. Nagy tudományoszeretetre és erős tudományos törekvése vall az, ha valaki ilyen körülmények között el nem csüggedve, szakadatlanul munkálkodik. Meg vagyok győződve, hogy a tek. Akadémia Hankó Vilmost érdemesnek találja a levelező tagok sorába felvenni és azért bátor vagyok a tek. Akadémia figyelmébe a legmelegebben ajánlani.

Dr. **KOSSUTÁNYI TAMÁS-t**, a magyar-óvári akadémián az általános és agricultur-chemia és a gazdasági technologia rendes tanárát, *levelező* tagul ajánlja **Gothard Jenő** levelező tag. — Kossutányi a gazdasági irodalom, különösen a gazdasági chemia, egyik legtermékenyebb és legszakavatottabb művelője. A Természettudományi Társulat és az Országos Gazdasági Egyesület kiadásában megjelent, részben nagyobb szabású művei és számos kisebb, a hazai és külföldi szaklapok számára készített dolgozatai már magokban elég érdemessé teszik őt, hogy az Alapszabályok 16. §-a értelmében a kiváló magyar írók és tudósok sorába emelendő legyen. Cserháti Sándorral 1883-ban megindított «Mezőgazdasági Szemle» gazdasági szakfolyóirat szerkesztésével összekapcsolt sikeres fáradozásai, melyek a folyóiratot nemcsak a szigorú tudományos színvonalon tartják, hanem az ügyes összeállítás és változatos tartalom által a gazdaközönség kedvelt tagjává tették, tetemesen fokozzák tudományos és irodalmi működéséből fakadó érdemeit. Ezen csak általánosságban felsorolt igazi érdemek

s minden munkáját jellemző nagy szellemi tevékenység, mely a jövő munkálkodás zálogát hordja magában, bátorítottak fel, hogy őt az akadémiai tagok közé leendő felvételre a legmelegebben ajánljam. — **UGYANŐT** ajánlja **Schenek István** l. t. Az ajánlott született Nyir-Lugoson, Szatmármegyében, 1848-ban. Az érettségi vizsgát 1867-ben tette le. Keszthelyen végezte a gazdasági felsőbb tanintézetet s mint egyéves önkéntes az 1869—70-ik tanévben a budapesti tud. egyetem chemia intézetében dolgozott. A hallei egyetemen egy évet, a lipcsei egyetemen fél évet töltött, a hol is a philosophia doctorává avattatott. Onnét a magyar-óvári gazdasági akadémiához előbb assistensnek, azután segédtanárnak és 1875-ben rendes tanárnak neveztetett ki. Ezen idő óta tanítja az általános és agricultur-chemiát, továbbá a gazdasági technológiát. Szaktudománya terén az agricultur-chemia s a gazdasági chemiai iparműtan számtalan kérdésének megoldásánál jelentékenyen közreműködött. Irodalmi működéséről felvilágosítást adnak a következő dolgozatai: 1. «Borászati vegytan alapvonalai.» (Magyar-Óvár 1873.) 2. «Analytische Bestimmung und Pflanzenphysiologische Bedeutung einiger Bestandtheile der Tabakpflanze.» (Magyar-Óvár 1873.) 3. «Magyarország jellemzőbb dohányainak chemiai és növény-életteni vizsgálata.» (I. rész. Budapest, 1877. II. és III. rész. Budapest, 1881. kiadja a Term. tud. Társulat.) 4. «Chemisch-physiologische Untersuchung der charakteristischen Tabaksorten Ungarns.» (Budapest, 1882.) 5. Tabakkultur, Tabak und Zigarrenfabrikation von L. v. Wagner, (Weimar 1884-ben.) Az ajánlott munkája II. Abtheilung I., II., III., IV. Kaptel. 6. Utazási jelentés a hazai szeszgyárakban tett tapasztalatokról.» (Budapest, 1881.) 7. «Utazási jelentés a Földmívelési Ministeriumhoz a berlini szeszgyári kiállításról s a biesdorfi szeszfőző iskoláról.» (Budapest, 1882.) 8. «Utazási jelentés a magyar szesztermelők országos egyesületéhez a Csehország, Németország, Dánia, Belgium és Franciaország nevezetesebb szeszgyáraiban tett tanulmány útról.» (Szesztermelők lapja, 1884. Budapest.) 9. «Trágyázás alapelvei.» Cserhádi Sándor akadémiai tanárral együtt, 438 oldal. (Budapest, 1887. kiadja az országos gazd. egyesület könyvkiadó vállalata.) 10. «Gazdasági szeszgyártás kézikönyve.» Lázár L. Pál műegyetemi tanárral 376 lap. (Budapest, 1891. kiadja az országos gazd. egyesület könyvk. váll.) 11. «Közlemények a magyar-óvári vegykisérleti állomás munka-naplójából.» (Magyar Óvár, 1890.) 12. Wolff Emil «Fütterungslehre»-nek fordítása, beleszöve «Megjegyzések címmel, a magyar viszonyokra vonatkozó adatokat.» (Budapest, 1886. kiadja az országos gazd. egyll. könyvkiadó vállalata.) Ezekon kívül számos czikk a «Természettudományi Közlönyben,» a «Magyar szesztermelők lapjában,» a «Magyar czukoriparban,» a «Gyakorlati mezőgazda» régibb évfolyamaiban. a «Földmívelési érdekeink,» a «Gazdasági mérnök» régibb évfolyamaiban, a «Wiener Landwirthschaftliche Zeitung»-ban, a «Landw. Versicherungsstationen»-ben, a «Magyar Földben,» az «Általános borászati, sör és szeszgyártási köz-

ben», 1883 óta szerkeszti Cserhádi Sándorral a «Mezőgazdasági szemlét», s. a. t. s. a. t.

Dr. **LIEBERMANN LEÓ**-t a m. kir. chemiai kísérleti állomás igazgatóját és a chemia magántanárát a tudomány egyetemen és rendes tanárát az állatorvosi akadémián, a III. osztályba *levelező* tagul ismételtén ajánlja **Than Károly** rendes tag. Tudományos dolgozatainak száma mintegy 53. és a chemiának különféle ágaira vonatkoznak. Ertekezéseinek címe a mult évi Értesítő májusi mellékletében bővebben vannak felsorolva. Ezek közül fontosabbak a következők: «A borkősav száraz lepárlási terményeiről» (M. T. Akad. ért.) «A szénsav bontó hatásáról alkali fémek sóira» (U. o.), «A szivburok a chalaxeon, a fehérje hárttyák sat. chemiai összetétele (U. o. 1885.) «Az élesztő nucleinjáról és egy mesterséges nuclein előállításáról (U. o.) «A gyomor nyák-hárttyájában végbemenő chemiai folyamatokról» (U. o.) sat. — A lefolyt (1892) évben közzétett kísérleti munkálatai «Uj módszer a tejszir tartalmának meghatározására» Székely S. társaságában (Akad. math. és termít. értesítő) «Adatok a vízsóoldatok elméletéhez» Bugarszky J. társaságában (U. o.) «Ujabb vizsgálatok a lecithalbuminról» (U. o.) «A lecithalbumin néhány élettanilag fontos tulajdonságáról» (U. o.) Ez ujabb dolgozatai közül az első egy igen czélszerű és az eddiginél pontosabb módszer, a tejszir tartalmának meghatározására. A másodikban diffusió kísérletek alapján szabatos ellenőrző kísérletekkel bizonyítja be, az elektrolyter dissonáció elméletének helyességét. A két utolsóban pedig kimutatja, hogy a tőle már régebben előállított lecithalbumin különféle szervekben fordul elő, kifejti annak viszonyát a nucleinekhez és kísérletileg bizonyítja be azon sajátját, hogy számos fémét, valamint alkoholoidet oldataikból visszatart. Ezenfelül 5 önálló chemiai műve jelent meg, melyek szintén a fentidézett mellékletben vannak felsorolva. A dolgozatok szerzőnek eredeti felfogásáról és buvárkodó képességéről tanúskodnak. A közigazgatás terén kifejtett szakmüködése mellett, kísérleti dolgozatai egyaránt bizonyítják azt, hogy szaktudományának művelésével, és sikeres előbbrevitelével szakadatlanul foglalkozik. Ekkép kiváló munkássága alapján méltán kiérdemelte az Akadémia szabályainak értelmében, hogy *levelező* taggá megválasztassék.

RADOS GUSZTÁV műegyetemi ny. r. tanárt *levelező* tagul ajánlja **König Gyula** r. t. A közelgő akadémiai választások alkalmából van szerencsém újlag Rados Gusztáv műegyet. ny. r. k. tanárt a III. osztály A) alosztályába *levelező* tagnak ajánlani, illetőleg mult évi ajánlatomat megújítani.

ZIPERNOVSZKY KÁROLY-t a Ganz és társa electro-technikai osztálya igazgatóját *levelező* tagul ajánlja **Fröhlich Izidor** r. t. A M. T. Akadémia III. osztályának matematikai-physikai alosztálya

az Ügyrend értelmében, a technikai tudományokat is felöleli. Szabadjon egy újabb gyakorlati tudománynak, az electrotechnikának művelőjét, Ziperovszky Károlyt, a világhírű Ganz és társa czég electrotechnikai osztálya igazgatóját a tek. Akadémiának megválasztására ajánlanom. Ziperovszky ezelőtt körülbelül másfél évtizeddel a nevezett czég kötelekébe lépve, mindent elkövetett az electrotechnikai tudománynak fölfedezések és találmányok által való előbbvitelére s a fejlődése első stádiumában levő electrotechnikai iparnak magyar földön való meghonosítására. Az utóbbi. a kezdet fölötte nagy nehézségei daczára, az ő közreműködésével annyira sikerült, hogy e czég budai electrotechnikai osztálya ma már egy hatalmas segédeszközökkel rendelkező, majdnem minden követelménynek megfelelő nagy gyárat képez. Ha ez a hazai nagyipar körül szerzett érdem, úgy nem kisebb az, melyet szakának tudományos és gyakorlati művelésével szerzett. Elegendő, ha ajánló arra utal, hogy az electromos világítás, az electromos munka-átvitel, a dynamo-gépek electromos motorok, gyakorlati mérőeszközök szerkesztése terén stb. tett nagyszámú fölfedezései, találmányai s javításai világszerte el vannak terjedve és elismerve, melyek úgy saját, mint a vezetése alatt álló electrotechnikai intézet hírnevének, de egyszersmind a magyar névnek is becsületére váltak. A sok közül csak egy találmányt emelek ki: a váltóáramú transzformátort. Ez az electro-mágnesi inductio általános törvényein alapuló oly szerkezet, a mely nagy feszültségű, de kisebb erősségű electromos áramokat kis feszültségű, de nagy erősségű electromos áramokra változtat át, vagy megfordítva. A Ziperovszkytól, a M. Mérnök- és Építészegylet egy 1885. évi ülésén alkalmazásukkal együtt bemutatott Ziperovszky-Déri-Blátny-féle gyűrűs-transzformatorok voltak az elsők, melyek szerkesztése az addig követett szokással szakítva s ellenkező eljárást követve, a nevezett átalakítást technikailag értékesíthetővé tették s a későbbi transzformatorok legtöbbjei szerkesztésének alapjául, illetve kiindulásául szolgáltak. E transzformatorok az electrotechnikai tudomány elismert nagy vívmányai, mert segélyökkel az electromos munkának nagy távolságban levő hajtómunka-forrásból való átvitele, s az electromos világításnak nagy távolságokra való eloszlása fölötte fontos s addig majdnem kivihetetleneknek látszó feladatai gyakorlatilag megoldhatókká lettek. Ziperovszkynek úgy hazai, mint külföldi szakfolyóiratokban megjelent közleményei nem igen számosak ugyan, de annál nyomatékosabbak és tartalmasabbak; ezt bizonyítja az a körülmény, hogy nyomukban az értékesek egész sora keletkezett, a melyekben a hazai, de még inkább a külföldi jelentékenyebb electrotechnikusok és physikusok elméleti és gyakorlati szempontból behatóan foglalkoznak az ő fölfedezéseivel és találmányaival. Lényeges tartalmuk az elektrotechnika bármily nyelvű jobbfajta kézi- vagy tankönyveinek mindegyikében található s minden electrotechnikus és physikus előtt ismeretes; ez oknál fogva e helyen való felsorolásukat mellőzhetem. Ezek alapján ismételve ajánlom a

tek. Akadémiának Zipernovszky Károlyt, mint oly férfiút a megválasztásra, kinek tevékeny és sikeres multja a jövőben kifejtendő szaktudományi munkásságára nézve teljes biztosítékot nyújt.

A III. B) ALOSZTÁLYBA :

Dr. **HORVÁTH GÉZA** lev. tagot, a m. k. állami rovartan állomás főnökét, *rendes* tagul ajánlja **Frivaldszky János** r. t. Dr. Horváth Géza európaszerte ismert jeles Hemipterolog, hazánkban e tudományszakot ő kezdte először művelni s ma is az egyedüli szakbúvár; szakmájában folytonosan kiváló tevékenységet fejt ki, s azonkívül a rovartan többi ágaiban is, gyakorlati irányban, sikeresen működik. Mint már az 1889. és 90-ik évi ajánlatom alkalmával kimutattam s azóta a M. Tud. Akadémia Almanachjában is felsorolva látható, több mint 90 kisebb-nagyobb magyar s más különféle nyelvű dolgozata jelent meg. Szakmájába vágó jeles munkálatainak következtében a külföldi hasontanulmányú tudósok által a legelső szaktekintélyek egyikének tartatik s érdemeit méltányolva, több kiváló szakférfi számos új fajt, sőt egy nemet is nevezett el nevére s tiszteletére. Buzgalmának köszönhető az is, hogy a magas kormány egy állami rovartan állomást állított fel, mely hasznos szolgálatokat tesz hazánk mező- és erdőgazdaságának. Mind ezeknél fogva dr. Horváth Gézát, ki már 1877 óta levelező tagja Akadémiánknak, szerencsém van ismételten is *rendes* tagul melegen ajánlani.

Dr. **BÓKAI ÁRPÁD** egyetemi ny. r. tanárt *levelező* tagul ajánlja **Mihalkovics Géza** r. t. A III. osztály természetrajzi alosztályába levelező tagul való megválasztásra van szerencsém dr. Bókai Árpád egyetemi ny. r. tanárt ajánlani, illetőleg a tavalyi ajánlatot megújítani. Nevezettnek irodalmi érdemei a tavalyi ajánlás alkalmával részletesen felsoroltattak; ama jegyzék áttekintése után még annak is, a ki azon tudományszakban, a melyet dr. Bókai Árpád nálunk képvisel, tájékozatlan, azon meggyőződésre kell jutnia, hogy érzékeny mulasztás követtetnék el az által, ha dr. Bókai Árpád az ideai akadémiai választások alkalmával szóba nem jönne. A gyógykezeléseknek alapját tevő gyógyszerismeret- és hatástani tudományok búvárlati vizsgálatokra rendkívül tág tért nyitnak, a melyek önmagukban egy saját módszerekkel dolgozó tudománynak az összegét teszik, s ennek a fontos tudománynak bold. Balogh Kálmán akadémiai r. tag elhunytá óta a III. osztályban nem volt képviselője. Dr. Bókai Árpád tudományos törekvéseit és alapos irodalmi közleményeit a bel- és külföldön az illetékes körök élénk érdeklődéssel követték és elismeréssel fogadták; részünkről csak örömmel kell fogadni azt, hogy ez a tudományos tevékenység évről-évre fokozódik. Tanúskodik arról az ajánlott által megindított és szer-

keszeltt «Magyar orvosi Archivum» az ő érdekes cikksorozatával, melyek német nyelven is közöltetnek, továbbá az is, hogy a Magyar Lexikon orvosi részének szerkesztését magára vállalta, a mivel a hazai közművelődés ügyének elismerésre méltó szolgálatot tett. Ez érdemek azonban a jelen alkalommal csak másod sorban jönnek tekintetbe és inkább annak az igazolására említendő meg, hogy dr. Bókai Árpádnak a saját szakmája művelésén túl is van érzéke hazai kulturális mozgalmak iránt, és azoknak ellátására megvan a nagy munkaereje is. Mind ezekre való tekintettel bőven indokolt dr. Bókai Árpád egyetemi ny. r. tanárnak az ajánlása és beválasztása a M. Tud. Akadémia levelező tagjai közé.

FEKETE LAJOS bányászati és erdészeti akadémiai rendes tanárt *levelező* tagul ajánlja **Bedő Albert** l. t. Fekete Lajos urat a selmeczi bányászati és erdészeti akadémia rendes tanárát, már korábban is tett ajánlataimmal kapcsolatban, s ezek ideje óta a földművelési irodalom terén szintén kifejtett önálló és hasznos munkássága alapján: az akadémia levelező tagjául bátorodom ajánlani.

Dr. **ISTVÁNYFFY GYULÁ**-t a M. Nemzeti Múzeum növénytani örét, m. kir. tud. egyetemi magántanárt Budapesten *levelező* tagul ajánlja **Kanitz Ágost** levelező tag. Istvánffy Gyula növénytani működése, a mint chronologiai sorrendben alább felsorolt dolgozatai tanúsítják, sokoldalú; nemcsak az alsóbbrendű növények fejlődés- és rendszertana, hanem mind ezek, mind a magasabbrendűek anatómiája tárgyai szerencsés működésének. Azon valóban hivatottak egyike, a kik a legkomolyabb tudományos tárgyaláson kívül, egyes themákat ügyesen tudnak népszerűen is tárgyalni. Nem egy vitás kérdés megoldásához fogott, és ha a legkiválóbb férfiak (pl. Strasburger, Russow) ellenmondását is provokálta egy vagy más esetben, az, a mit ők nem akartak elfogadni és a maguk részéről egyébbel pótoltak, mai napság is még a megvitátandó problémák közé tartozik; utalni akarok a chlorophyll morfológiája és szaporodása kérdésére, mely még most sem nyert némileg mindenkit kielégítő megoldást, fel akarom említeni a protoplasma-összszeköttetések kérdését, mely utóbbihoz Istvánffy is sok adattal járult, a melyek közül pedig van némely, a mely a kérdés tisztázását lényegesen elősegítette. Istvánffy, ki a modern vizsgálati módszerekbe teljesen be van avatva, a legerősebb, most elérhető nagylásokkal, hónapokon át a legnagyobb kitartással folytatott fárasztó vizsgálatokat. Habár tanulmányi anyaga nemcsak hazai növényekre szorítkozik, hazánk és szomszédországainak kryptogam floráját számos érdekes adalékkal bővítette. Tudományos akadémiank, különösen gombászati munkák kiadása által, nyert a külföldi botanikusok előtt tekintélyt. Istvánffy most egy oly munka tanulmányozásával van elfoglalva, melynek párját a növénytani hazai irodalom nem bírja felmutatni.

Köztudomású, hogy báró Batthyány Boldizsár királyi főasztalnokmester és nagyérdemű hadvezér Clusius Károlyt kora legnagyobb botanikusát biztatta, hogy hazánk gombaival foglalkozzék, megfizette a festőt is, ki számára a kijelölt gombákat rajzolta és festette. A munka a legelső gombászati mű, melyet a világirodalom felmutat, ezelőtt több mint 292 évvel hagyta el a sajtót és alapját teszi a gombászatnak, de azért nem egy kétely maradt, mind a növény fajára, mind a növény magyar elnevezésére nézve. Istvánffy a codexet, mely a fametszetben közölt képeket vízfestésben tartalmazza, elhozatta a leideni egyetemi könyvtárból, a képeket leggondosabban lemásolta és remélhetjük, hogy hazai gombáink ismerete is ez által mind inkább tisztázva lesz. Ez a körülmény is mutatja, hogy hazai tudományosságunk még sokat várhat Istvánffytól. Mind ezek alapján kérem a tekintetes akadémiát, kegyeskedjék Istvánffy Gyulát levelező tagnak megválasztani. Istvánffy Gyula irodalmi működése: 1. «A chlorophyll osztódásáról.» Magyar Növénytani Lapok IV. 1880. 33—43 l. 2. (Tamás Alberttel) «Additamenta ad Algologiam Dacicam I. Enumeratio Algarum nonnullarum in comitatibus Kolos, Torda-Aranyos, Udvarhely et Hunyad lectarum». U. o. IV. 1880. 97—104 l. 3. 4. «Additamenta ad Algologiam Dacicam II. Enumeratio Algarum nonnullarum in comitatibus Naszód-Beszterce, Doboka, Kolos, Torda-Aranyos, Alsó-Fehér, Udvarhely, Fogaras, Szeben et Hunyad lectarum». U. o. IV. 1880. 129—137 l. III. «Enumeratio Algarum nonnullarum in comitatibus Bihar, Kolos, Maros-Torda, Alsó-Fehér, Hunyad, Háromszék, Udvarhely lectarum». U. o. VI. 1882. 37—47 l. 5. «Algae Romaniae.» (Ex A. Kanitz Plantis Romaniae seorsim impressum.) Claudiopoli, 1880. 16. pp. 6. «A Closterium intermedium Ralfs oszlása.» Magyar Növénytani Lapok V. 1881. 3—6 l. 7. «Specimen Phycologiae Aequatoriensis» U. o. V. 1881. 17—24 l. «et seorsim impressum Claudiopoli» 1881. 16. pp. 8. «A Chlorochytrium Erdélyben» U. o. V. 1881. 37—38. l. 9. «Adalékok az activ és passiv endophytismus ismeretéhez». U. o. V. 1881. 45—54. l. különnyomatban 18. l. 10. «A chlorophyll és a növényi sejtmag morfológiájához». Egy photogrammal. Kolozsvár, K. Papp M. örök. 56. l. 11. «Penészvizsgálati tenyészmódszerek». Dr. O. Brefeld után fordítva. Magyar Növénytani Lapok V. 1881. s különnyomatban 61 l. 12. «Az Euphorbeaceák, Rutaceák, Urticaceák és Pálmák szerves sphaerokrystalljai». U. o. V. 1881. 134—138 l. 13. «A compass-növényről». (Gardener's Chronick után.) Ellenzék 1881. 32. sz. 14. «Az új-zeelandiak növényi táplálékáról a praehistoricus időkben. Colenso után. (Nature.) Természettudományi Közlöny XIV. 1882. 295—297. l. 15. «Mi a gyászpírító?» Magyar Polgár. VI. 1882. 179. sz. 16. «A Vaucheria thallusának reductiójához és spóráképződéséhez». Magyar Növénytani Lapok VI. 1882. 10—13. l. 17. Fossil Bacillarea-ceák hazánkból». U. o. VI. 1882. 33—36. l. 18. «Additamenta ad Phycologiam cott. Bihar et Krassó-Szőrény». U. o. VI. 1882. 65—75. l.

19. «Researches on the Division of the Chlorophyll-granules and upon the Occurrence of Hypochlorin in the Cyanophyceae and Bacillariaceae». Nature. XXVI. 1882. (London.) 476—477. 20. «A *Stapelia fuscata* szerves sphaero-krystálljai». Magyar Növénytani Lapok VI. 1882. 121. l. 21. «Fragmenta Phycologiae Bosniaco-Serbiae». U. o. VII. 1883. 33—39 l., «et seorsim impressum Claudiopoli» 8. pp. 22. «Adatok a *Synedra Ulna* (Nitzsch) Ehrenb. oszlásának bővebb ismeretéhez». Egy tábl. U. o. 1883. 49—58 l., külön lenyomat 1883. 11 l. 23. «*Phlyctidium Haynaldii* n. sp.» U. o. VII. 1883. 58—63 l. Egy tábl. külön lenyomatban Claudiopoli 8. pp. 24. «A legszokásosabb mikrochemiai reagensek, tekintettel a kolozsvári m. kir. tud. egyetem növénytani intézetében használtakra». I. Általános tájékozó. Vegytani Lapok 1883. 202—206., 255—269. l. 25. «Tanulmányok a Magyarhoni Desmidiaceákról». Egy fénynyomatú táblával. Math. Természettud. Közlemények, kiadja a Magy. Tud. Akadémia XVIII. (1882.) VIII. sz. 1883. 259—280. 26. «Némely Chlorosporeák vegetatív alakváltozásairól». Magyar Növénytani Lapok VII. 1883. 103—113. l. IV. tábl., s külön lenyomatban. 27. «Adatok a *Gongrosirák* fejlődéséhez». U. o. VII. 1883. 129—138. l. V. tábl. s külön lenyomatban 28. Észrevételek Dr. Lóte József «*A Nerium Oleander* hatásáról» című dolgozatára. Orvos-Természettud. Értesítő. T.-tud. szak. IX. 1884. III. füz. 263—274. l. s kül. leny. — 29. «Ueber die mikrochemische Reaction des Solanin. Zeitschrift für wissensch. Mikroskopie. I. 1884. 61—62 l. 30. Sejthártya-vastagodások és cellulín-szemek a *Vaucheriak-* és *Charáknál*» Magyar Növénytani Lapok VIII. 1884. 1—13 l., egy tábl. s kül. leny. 31. «A protoplastok összeköttetésének s a sejtközi plasma előfordulásának néhány esetéről.» U. o. VIII. 1884. 17—20 l. 32. A *Zygnemaceák* telelése.» U. o. VIII. 1884. 33—37 l. 33. «A protoplastok összeköttetéséről és a sejtközi plasmáról, különös tekintettel a *Loranthaceákra* és a *Coniferákra*.» U. o. VIII. 1884. 65—79 l. I—IV. tábl. és kül. leny. 34. «On the Continuity of Protoplasm and on the Protoplasm of Inter-cellularspaces and the «Middle-Lamellary» Protoplasm, with special reference to the *Loranthaceae* and *Coniferae*.» Nature (London) XXXI. 1885. 290—292 pp. 35. «A Bacteriumok jubileuma.» Természettud. Közöny XVI. 1884. 67—68 l. 36. «Az ércz- és papírpénzeken élő alsórendű növényekről.» Természettudományi Közöny XVI. 1884. 262—264 l. 37. «Notes on Afghanistan Algae The Journal of the Linnean Society London.» XVI. Botany 134. 1884. 241—250 pp. with one plate. 38. «*A Galanthus nivalis*, *Echinopsis oxygena* és az *Euphorbiaceák* sphaerokrystálljairól.» Magyar Növénytani Lapok VIII. 1884. 162—168. l. 39. «The mikrovegetation of Bank-Notes. Bulletin of the Torrey Botanical Club. A «Monthly Journal of Botany. New-York XI. 1884. 101—102 pp. 40. «Némely gyógyító-anyagban és vegyszerben tenyésző penészekről.» Orvosi Hetilap XXIX. 1885. 397—399 l. 41. «Three Desmids new to the United States Bulletin of the Torrey Botanical Club New-York.»

XII. 1885. 51. 42. «Algáh» (Sphagnumokról) I. Csató J. A Mluha nevű tó (Teu Mluhi) és viránya. Magyar Növénytani Lapok IX. 1885. 1—8 l. 43. «Algae nonnullae a cl. Przewalski in Mongolia lectae et a cl. C. J. de Maximovicz comm.» U. o. X. 1886. 4—7. l. 44. «Diagnosis praeviae Algarum novarum in Hungaria observatarum, ex Manuscripto. «Additamenta ad Cognitionem Algarum in turfosis Hungariae septentrionalis crescentium» intitulato, Academiae Hung. Scientiar. 1886. mense Januarii tradito. Notarisia (Venezia) Gennaio 1887. 234—242. pp. 45.» (és Olav Johan-Olsen) «A tökéletesebb penészek váladék-tartói.» Magyar Növénytani Lapok XI. 1887. 4—18 l. 46. (és Olav Johan-Olsen) «Ueber die Milchsaffbehälter und verwandte Bildungen bei den höheren Pilzen.» Vorläufige Mittheilung. Botanisches Centralblatt 1887. 372—375, 384—390 l. s kül. leny. 47. «Adatok az Ulothrix zonata (Web. et Mohr) Kützing ismeretéhez.» Kolozsvári Orvos-Term. tud. Értesítő XIII. 1888. I. füz. 52—66 l. egy tábl. U. o. németül 120—123 l. 48. «A gombák eltartásáról, tudományos czélok számára való kikészítéséről.» Kolozsvári Orvos-Term. tud. Értesítő XIII. 1888. II. füz. 170—180 l. egy tábl. U. o. németül 221—227 l. 49. Jelentés a felső-magyarországi lőzgeképletek algológiai megvizsgálásáról, két táblával, Math. és Természettud. Közlemények, kiadja a M. T. Akadémia XXIII. 1888. II. füz. 205—262 l. 50. «Ueber das Praepariren der Pilze für wissenschaftliche Zwecke.» Botanisches Centralblatt 1888. XXXV. Nr. 11. 51. «A Phylloxera leküzdéséről, közvetlen ellenszerek alkalmazása nélkül.» Erdélyi Hiradó 247. és 248. sz. 52. O. Brefelddel és O. Johan-Olsennel: «Untersuchungen aus dem Gesamtgebiete der Mykologie.» Fortsetzung der Schimmel- und Hefepilze von Oscar Brefeld. VII. Heft. Basidiomyceten. II. Protobasidiomyceten. Die Untersuchungen sind ausgeführt im kg. botanischen Institute in Münster i. W. mit Unterstützung der Herrn Dr. G. Istvánffy Privatdocent der Botanik aus Klausenburg in Ungarn und Dr. Olav Johan Olsen aus Christiania in Norwegen. Assistenten am botanischen Institute. Mit 11 lithogr. Tafeln Leipzig 1888. 4r. X. 178 l. 53. VIII. Heft. Basidiomyceten III. Autobasidiomyceten und die Begründung des natürlichen Systems der Pilze. Mit 12 lithogr. Tafeln. Leipzig 1889. 4r. 305 pp. 54. «A penészek sejtmagváról. De fungorum nucleis.» Magyar Növénytani Lapok XIII. 1889. 33—46 l. 55. «A házi gombáról.» Természettud. Közlöny 1890. 378. l. 56. «Rumeliai Algák Frivaldszky Imre gyűjtéséből.» Algae nonnullae a beato E. Frivaldszky in Rumelia lectae.» Természettud. Füzetek XIII. 1890. 67 l. 77 l. 57. «Frammenti Algologici I. Alcune alghe raccolte nel lago di Schloss-See in Baviera.» La Notarisia, 1891. N. 23. 1166—1169 l. 58. «A meteorpápirról.» Természettud. Füzetek, 1890. XII. 144—151 l. «Du papier météorique.» U. o. 182—183 l. 59. «Kitaibel herbariumának algái.» Természettud. Füzetek. XIV. 1891. 15 l. «Les alques d'herbier Kitaibel U. o. 60. «Adatok a gombák physiologiai anatómiájához.» U. o. 1891. XIV. 52—67. 2 tábla. «Études relatives á l'anatomie physiologique des

champignons.» u. o. 96—106. 61. «Újabb vizsgálatok az üszökgombákról.» Természettud. Közl. XIV. pótfüzet 152—165 l. 62. «Sur l'habitat de *Cystoclonium purpurascens* dans le Mer Adriatique.» La Notarisia 1891. Nr. 26. 1305 l. 63. «A rovarölő gombák és az apáczahernyó.» Természettud. Közl. 266. füzet, 514—524 l. 64. «A jegenyefenyő levelein élősködő *Aecidium alatum* nevű rozsdapapénésről.» U. o. 1891. 444. 65. «A Balaton kryptogam növényzetének vázlata.» Földrajzi közlemények 1891. IX—X. 50—53 l. «Premières recherches sur la flore cryptogamique du lac Balaton.» u. o. 65—68 l. 66. «A szarvasgombáról.» Természettud. Társulati Emlékkönyv 1891. 67. «A margitszigeti vizeses növényzete.» Magyar Növényzeti Lapok XV. 68. «A paprika hatóanyagának mikrochemiai kimutatása.» Természettud. Füzetek, XIV. 1891. 163—171. «Recherches sur la localisation de la substance active dans le piment.» u. o. 197—199 l. 69. «A *Welwitschia mirabilis*ről.» Természettud. Közlöny XX. pótfüzet 188—191 l. 70. «A legfőbb növényi élvezeti szerek mikrochemiájából.» U. o. 277. füz. 484—487 l. — 1. Kisebb közlemények vagy átdolgozások a Természettudományi Közlönyben, a Magyar Hirlapban, a Köztelekben sat. 2. Könyvismertetések: a külföldi növényzeti irodalom termékeiről a Magyar Növényzeti Lapokban, a hazai és a román botanikai dolgozatokból a *Botanisches Centralblatt*-ban és a külföldi s hazai, mikroskopi technikára vonatkozó munkálatakról a *Zeitschrift für wissenschaftliche Mikroskopie*-ben. 3. Készülőben a Magyarországi mérges és ehető gombák könyve.

Dr. **SCHWIMMER ERNŐ** egyetemi ny. rk. tanárt levelező tagul ajánlja **Mihalkovics Géza** r. t. Dr. Schwimmer Ernő egyetemi rk. tanárt a III. osztály természettudományi alosztályába levelező tagul ajánlani már tavaly volt szerencsém. Az ajánlatot ezen ízben megújítani teljesen indokolt, mert az ajánlott sikeres működése a bőrkór- és gyógytan tudományos művelése terén már megelőzőleg is elismerésre talált, újabban pedig fokozott elismerésben részesült. Hivatkozhatom azon szerepre, a mely tavaly a bécsi dermatologiai congressuson Schwimmer tanárnak jutott, továbbá arra, hogy ny. rk. tanárrá történt kinevezetése által a kormány is megadta az érdemnek az elismerést. Irodalmi gazdag tevékenysége a tavalyi ajánlatban pontosan fel volt sorolva; dolgozatai arról tanúskodnak, hogy a dermatologia benne egy igen tevékeny művelőre talált, a ki szakmájában ama tudomány színvonalán áll s ezt e színvonalnak megfelelő dolgozatokkal gazdagítja. Dr. Schwimmer tanár tartalomgazdag irodalmi tevékenysége által a külföldön általános elismerést vívott ki magának; ő alapította meg nálunk a dermatologiai iskolát; ideje, hogy az elismerésnek nálunk is érvény szereztessek az által, hogy a M. T. Akadémia tagjai közé fogadja.

Dr. **STAUB MÓRICZ** gyakorló iskolai tanárt, a Magyarhoni Földtani Társulat első titkárát, a Magyarhoni földtani intézetnél a

paleontologiai szak vezetőjét ajánlja a III-dik osztály B) alosztályába *levelező* tagnak **Szabó József** rendes tag. A Botanikának phytopaleontologiai terén jelesen működik, miről számos munkája tanúsodik oly módon, hogy a külföldön is elismerést vívott ki magának. Idevágó munkái közül elég legyen felemlíteni «A Zsilvölgy aquitánkori Florája», «Magyarország jégkorszaka és ennek Florája», «A tavi rózsák jelene és múltja». Ujabbban a tőzeg telepek tanulmányozásával van elfoglalva. A tudomány téren folytonosan működik és óhajtható, hogy a Botanikának ezen fontos ága az Akadémiánál szintén legyen képviselve.

TORMAY BÉLA miniszteri tanácsost *levelező* tagul ajánlják **Thanhoffer Lajos** r. és **Bedő Albert** l. t. Alulírottak kapcsolathán korábbi ajánlatainkkal Tormay Béla urat, a gazdasági irodalom terén kifejtett működése alapján, *levelező* tagul melegen ajánljuk.

DU BOIS-REYMOND EMIL berlini egyetemi tanárt *külső* tagul ajánlja **Klug Nándor** l. t. Az Akadémia tek. főtitkári hivatalának körlevele folytán, hátkodom dr. Emil du Bois-Reymond-t, a berlini tud. egyetemen az élettan tanárát, a berlini akadémia hírneves szónokát *külső* tagul ajánlani. Du Bois-Reymond az állati villamosságot illető ismereteink fejlesztése körül nemcsak korszakot alkotó, elévülhetetlen érdemeket szerzett magának, valósággal az élettan e szakának nemcsak megalapítója, hanem a vizsgálataiban követelt mintaszerű eljárásai által a physiologiát oly methodusokkal gazdagította, melyek e tárgyban a legpontosabb vizsgálatokat engedik meg. A 75 éves tudós e napokban üli meg 50 éves orvostudorságának örömnépét, ez alkalomból *kültaggá* megválasztása által, a tek. Tud. Akadémia is érdemesnek nyújtana jutalmat, *kültagjai* sorát pedig kiválóan jeles *taggal* gyarapítaná.

Br. **LISTER JÓZSEF**-et *külső* tagul ajánlja **Högyes Endre** r. t. Szerencsém van a M. Tud. Akadémia III-ik osztályának *külső* tagjául ajánlathozni Sir Joseph Lister Baronet, angol világhírű tudóst. Lister József br. 1827-ben született, 1852-ben Londonban nyerte el az orvosi baccalaureatust, 1855-ben lett az edinburgi kir. sebészegyesület tagjává, huzamosabb időn át volt Glasgowban, Edinburgban az egyetemeken a sebészet tanára, 1887-ben Londonban a Kings-College sebész-tanára lett. Eleinte az élettan és szövettan terén buvárkodott, későbbben pedig a kórtan és sebészet terén. Világhírűvé lett a sebkezelés körül tett kór- és gyógytani buvárlataival, melyeknek alapján a sebek gyógyításában új az ő nevére elnevezett módszert teremtett meg, mely ha kivitelében módosulásokat szenvedne is, de lényegében véve megmaradt és az újkori sebészet egyik legnagyobb vívmányának tekinthető. Listert 1878-ban az edinburgi, 1879-ben az Oxfordi és Cambridgei egyetem tisztelte meg díszdoktori oklevéllel. 1884-ben baronet

méltóságra emeltetett. Az angol királynének udvari sebésze. Sir J. Lister Magyarországot több ízben meglátogatta, midőn orvosi köreink ovátiókban részesítették; hazánk és intézményei iránt érdeklél viseltetik, tagja azon bizottságnak, mely Duka tagtársunk kezdeményezésére Angliában az angol orvosok között a végből alakult, hogy gyűjtéseket rendezzen nagyhirű hazánkfiának Semmelweisnak Budapesten felállítandó emlékére. Sir J. Lister egyike a most élő korbuvárok leg-hiresebbjeinek, így az alapszabályok 17. §-a értelmében teljes mértékben megfelel az akadémiai külső tagsághoz kötött feltételeknek.

Dr. **PRINGSHEIM NATHANAEL**-t, a porosz kir. tud. akadémia rendes tagját, a Jahrbücher für wissenschaftliche Botanik szerkesztőjét, egykori jenai egyetemi r. ny. tanárt Berlinben, *külső* tagül ajánlja **Kanitz Ágost** l. t. Azon nagy férfiak sorában, kik a növénytant a ma elfoglalt magas polczra emelték, Pringsheim neve a legfényesebbek egyike. Különösen az Algák és Phycomycetek tanulmányozása körül szerzett érdemei maradnak hervadhatatlanok. Az ő és a boldogult Hofmeister úttörő munkálatai adták az első messzire ható lökést, melynek hatása alatt érte el az alsóbbrendű növények ismerete a jelenlegi magas fokot. A növényrendszer ezek alapján, eddig nem sejtett helyes irányban közeledik kiépítéséhez. Nagyérdeműek többi tanulmányai is, melyek a mohok, a sejtlan és a növény-életlan ismeretét elősegítették. A modern növénytan fejlődését, az általa szerkesztett évkönyvekkel is, a melyek nagy tekintélynek örvendenek a botanikusok körében, hathatósan segítette. Pringsheim neve akadémiaiunknak is díszére volna és azért kérem, hogy választassék meg külső tagnak.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher.

